REVISTA ORFEÓ CATALÀ
MÈXIC
SEGONA ÈPOCA Nº 22 ANY 1992 MÈXIC, D.F.

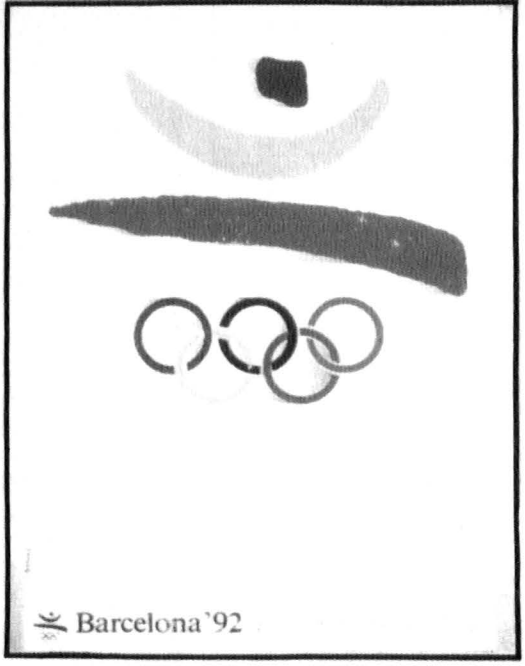
Barcelona'92

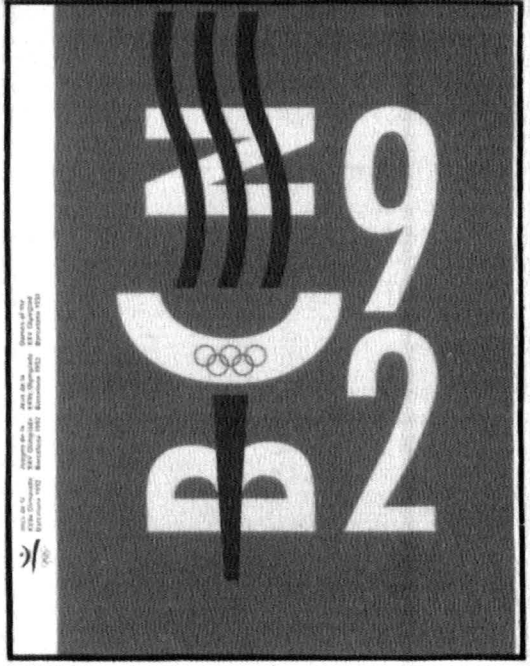
92

Barcelona'92

Barcelona'92
Jeux de la XXVe Olympiade Barcelone 1992
Juegos de la XXV Olimpiada Barcelona 1992
Jeux de la XXVe Olympiade Barcelone 1992
Games of the XXV Olympiad Barcelona 1992

Barcelona'92

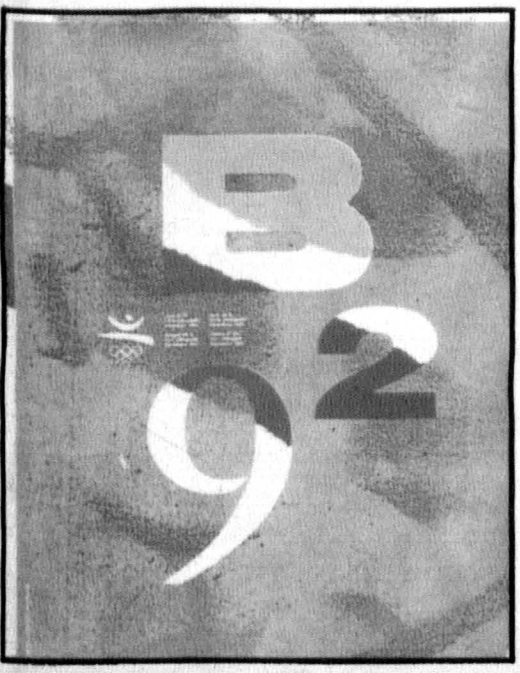
92

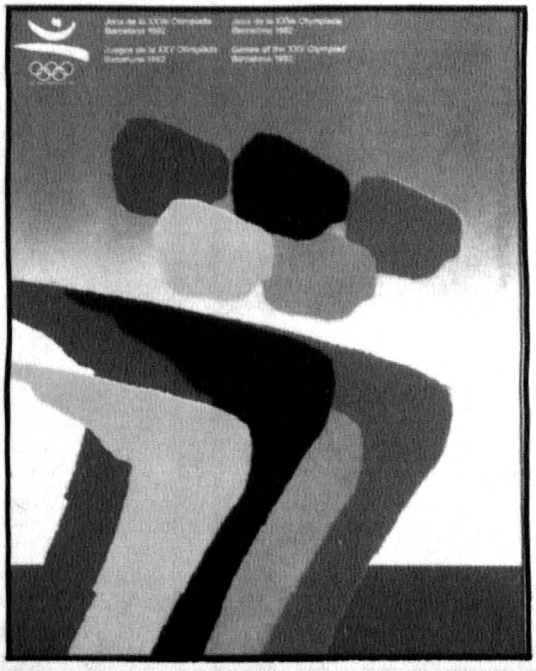

FREEDOM FOR CATALONIA
ACCIÓ OLÍMPICA

1864 - 1992
Tota una experiència

Catalana Occident és una companyia d'assegurances sòlida i solvent. Una de les més importants i pròsperes de l'Assegurança Espanyola i de les més avançades d'Europa en tècniques de gestió i en descentralització de serveis.

Ocupa un dels primers llocs en volum de primes i posseeix una de les carteres més equilibrades i més diversificades de l'Assegurança Espanyola, amb un desenvolupament espectacular en les Assegurances de Vida.

Té establertes cent deu Sucursals pròpies a tot el territori espanyol i compta amb la més extensa xarxa d'Agents, d'alt nivell professional, dedicats de forma efectiva a la missió d'assessorament, consell i servei als Assegurats. La solidesa de 128 anys d'experiència i d'innovació constant, al servei dels Assegurats i dels Agents.

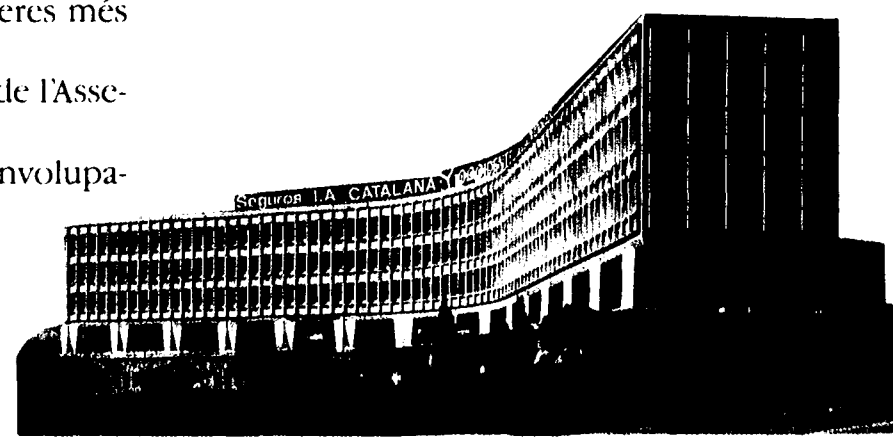

Assegurances CATALANA OCCIDENT

Asseguradors des de 1864

Oficines Centrals: Edifici Catalana Occident. Av. Alcalde Barnils - Zona Sant Joan
Tel. (93) 582 05 00 - 08190 Sant Cugat del Vallès (Barcelona)

REVISTA ORFEÓ CATALÀ
MÈXIC

DIRECTOR
JOAN POTAU
EDITOR
ANTONI SOLÀ I FISAS
SECRETARI
RAMON PALAZÓN
RELACIONS PÚBLIQUES
MANUEL R. GAYA

ORFEÓ CATALÀ DE MÈXIC, A.C.

CONSELL DIRECTIU ANY 1992

President
Ricard Escobedo i Icart

Vice-President
Bartomeu Costa-Amic

Secretari
Francesc Vinyals i Carbonell

Vice-Secretari
Rodolf Santamaria i Playà

Tresorera
Mª. Lluïsa Gally i Companys

Comptador
Josep Mª Nadal i Laonor

Bibliotecària
Rosa Maria Duran i Gili

Vocals
Emili Folch i Socias
Guillem Gally i Jordà
Alexandre Galí i Boadella
Montserrat Payerol de Palau
Marta Ros i Bosch

Administradora
Magdalena Úrsul

Coeditor
Jordi Estruch

Redacció i Administració:
Marsella 45
Colonia Juárez
06600 MEXICO, D.F.
Telèfon: 207 5114

Els autors són responsables dels articles que signen.

Fotocomposició i impressió:
MULTIDISEÑO GRAFICO, S.A.

ART/CAPDEVILA
DISSENY/GISBERT

EDITORIAL 2

ADÉU 3

CONTE
La Rialla Inacabada
Josep M. Murià 4

Josep M. Murià
Premi "Batista i Roca" 5

EL BARÇA CAMPIÓ - 1992
Joan Potau i Farré 6

1492-1992
J.P. 8

VIATGE
Joan Potau 10

CATALANS QUE CAL RECORDAR
Herminia Ramon
Narcís Costa-Hors
Joan Potau 13

PARLEM DE PALÍNDROMS
Ramon Giné i Farré 16

AMB LA PAELLA PEL MÀNEC
Lluís Marcet 19

RELIGIÓ, MODERNITAT I CIÈNCIA
Mireia Viladevall i Guasch 20

CERTIFICAT INTERNACIONAL DE CATALÀ/LINGÜÍSTICA 22

SEGONA ÈPOCA

22

SETEMBRE-DESEMBRE 1992

CLUB D'EMPRESARIS CATALANS 23

SERRA D'OR
Joan Potau 24

CATALAN REVIEW
Ramon Palazón 26

NOTÍCIES DE LA GENERALITAT
Centenari de les Bases de Manresa
Josep Ribera
Premi "Batista i Roca" 28

RETROBANÇA
Pau Delmón 30

L'ORFEÓ CATALÀ DE MÈXIC
Joan Potau i Farré 33

¿SÓC UN ADULT MENTALMENT SA?
Josep Ramon Comas Vinyas 35

LA CUINA DELS BOLETS
Santi Santamaria/
Àngels Serra 36

PORTADA: Cartells BARCELONA'92
MUNTATGE: Antoni Solà

EDITORIAL

Barcelona, ha viscut, com mai en la seva història, un moment gloriós en el que ha estat el focus d'atenció de tot el món. I d'aquesta inspecció universal n'ha sorgit triomfant, deixant a l'espectador una imatge d'organització, d'ordre i de sentit estètic genials.

Després de l'esclat de la cerimònia inaugural tot s'esdevingué amb una naturalitat i senzillesa enganyoses, una i altra fruits d'una cultura, d'un esperit ciutadà, d'un humanisme i d'un universalisme que si no són exclusius són també força rars.

Si la infraestructura i el funcionament dels Jocs Olímpics han estat el resultat de les aportacions i els esforços dels catalans, els catalans, doncs, s'han creat —o ratificat— una bona fama ben merescuda. L'escenari resultà molt adient per presentar a tot el món l'espectacle d'una nació i el seu poble, amb la seva senyera i el seu seny, amb la seva personalitat i les seves institucions, amb la seva llengua i el seu caràcter propis.

Els que tenien antecedents, cultura i intel.ligència per veure més enllà dels jocs i les medalles, van poder constatar que Barcelona i Catalunya, viuen i tenen tant d'esperit com qualsevol nació del món, amb o sense estat. Darrera de la teatralitat de les competències esportives, però, hi havia realitats de cada dia, grises les més, negres i vergonyoses algunes. Just uns dies abans, la policia de l'estat, sense cap respecte pels drets ciutadans, havia fet unes batudes on foren detinguts, torturats alguns, i dies després alliberats, un nombre de periodistes, polítics d'oposició, ex-activistes d'esquerra i ciutadans comuns sense mitjançar cap acusació formal ni ordre judicial escrita. Encara que no s'emprà la violència extrema d'altres temps tampoc fou un esdeveniment digne de la democràcia que tots voldríem.

I hom es pregunta si les mesures preventives dels temuts possibles actes de terrorisme es justifiquen amb violacions de la llei i si les manifestacions públiques de catalanisme durant els jocs no foren més que efectes escènics.

Sigui com sigui, Barcelona haurà sortit de l'experiència com una ciutat renovada, vibrant com sempre i amb demostrada capacitat per a escometre grans empreses. I Catalunya tota, més segura d'ella mateixa, haurà de replantejar-se molt seriosament, amb seny i dignitat, la qüestió de la seva identitat. ■

—ADÉU—

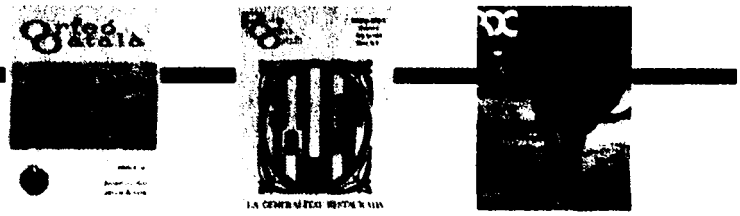

Encara que a nosaltres ens sembla que era ahir, aviat farà vuit anys que el Consell Directiu de l'Orfeó Català ens va encarregar (Costa-Amic, Joan Potau i Antoni Solà) l'engrescadora tasca de publicar aquesta revista. I amb la immediata col.laboració de Manuel R. Gaya, Josep M. Murià, Lluís Marcet i Ramon Palazón, s'inicià la segona època d'aquesta publicació que a partir de llavors va veure llum amb el nom de ROC. No cal insistir amb la magnitud del repte que se'ns proposava, ni subratllar l'enorme il.lusió amb que l'acceptarem. Els resultats han passat per les mans de tots els lectors que durant aquests anys ens han seguit i recolzat.

A ROC 20 acomiadàvem Costa-Amic, avui, i per les mateixes circumstàncies i d'altres raons que no vénen al cas, som nosaltres els qui deixem la responsabilitat de publicar la revista.

Potser més endavant serà el moment de fer un petit inventari d'anècdotes i bons moments que passàrem però, per ara, només volem demanar disculpes pels errors i oblits que amb tota seguretat hem comès i, sobretot, demanar altre cop indulgència pel retards provocats per la manca de temps, els constants viatges i altres misèries que creiem compartir amb tots els catalans que vivim a Mèxic. La il.lusió i el coratge mai no ens ha abandonat i malgrat saber que es podrien haver fet millor les coses, no podem estar-nos de dir que ens sentim orgullosos d'haver conduït aquest eficaç mitjà de comunicació i d'haver-lo fet arribar fins els punts més inesperats del món.

Tenim la certesa que la revista seguirà essent *"portantveu dels catalans de Mèxic"*, com deia l'eslògan dels primers magnífics exemplars de la revista "Orfeó Català", o com insistíem en el primer número d'aquesta segona època *"un mitjà eficaç per tal de donar a conèixer als catalans de Mèxic —socis i no socis de l'Orfeó—, als que viuen a Catalunya..."* Sabem que els que recullin el testimoni posaran tota l'empenta que calgui per mantenir la bona salut d'aquest mitjà.

Volem donar les gràcies a tots els col.laboradors, que no citarem per no deixar-nos ningú, però sí hem de destacar l'aportació de l'amic Josep Nubiola, cap d'Afers Institucionals de la Generalitat, qui, des del primer moment, ens proporcionà els contactes internacionals imprescindibles per a la difusió de ROC a altres països.

Finalment volem agrair i destacar la bona disposició i l'enorme paciència de tots els anunciants que han fet i faran possible aquesta revista, sense oblidar-nos d'enviar la més afectuosa salutació a tots els membres dels successius Consells Directius que ens han fet confiança i molt especialment a Ricard Escobedo que els ha presidit.

Joan Potau

Antoni Solà i Fisas

CONTE

La Rialla Inacabada

Josep M. Murià

Em vaig llevar sobreeixit d'alegria i tot sentint per dintre una lleugeresa de picarol, com si m'haguessin canviat la sang carregada de glòbuls vermells per aigua mineral amb gas.

L'amorositat de la dutxa va quedar harmonitzada amb uns esgarips que emetia amb pretensions de cant, i així, pels porus i la gargamella expel.lia els pocs residus de somnolència que em quedaven al cos.

Vaig sortir al carrer fent saltironets i expressant la meva eufòria amb una rialla discreta, però prou visible perquè la gent em prengués per liró.

A la primera cantonada ens topàrem amb la senyora Dolors, veïna meva des de feia una colla d'anys, la qual sempre l'havia coneguda com la viva expressió de l'amargor. No obria la boca sinó era per a proclamar les seves penes i els seus mals. Jo sempre l'havia tractat posant cara de circumstàncies, però aquell matí era tan lluminós el meu estat d'ànim que no em vaig poder estar de saludar-la amb paraules festoses. "Bon dia, senyora Dolors. I amb quina cara més alegre que s'ha llevat avui!". Tot clavant-me una terrible mirada de retret, va esclatar en sorollosa tempesta de plors i gemecs. M'havia ficat de peus a la galleda , però sense voler enterbolir la meva alegria vaig tocar el dos amb els meus saltironets i el meu riure. Al capdavall la meva acció havia estat benèfica per haver obert a l'ànima d'aquella dolorosa una vàlvula de sortida.

Unes travessies més enllà em vaig creuar amb un altre vianant amb idèntica expressió facial a la meva, però que en lloc de fer saltirons caminava amb enormes gambades. Malgrat que ens érem totalment desconeguts, ens saludàrem amb una gran reverència, simplement per solidaritat espiritual que ens havíem comunicat per conducte magnètic.

En arribar a una placeta on cada matí s'hi estableix un mercat, se'm presentà una escena que encara va estimular més la meva hilaritat. Ben arrambat a una parada de verdures hi havia un minyonet d'uns dos o tres anys fent les seves necessitats, amb unes defecacions copioses i capaces d'esvair la frescor olorosa que venia del camp. En sentir les meves riallades, el verdulaire s'adonà del desastre. Tot despreciant la tendresa de l'acció infantil, s'enfurismà de mala manera, llançant renecs i gestos vigorosos, arrodonint així la comicitat de l'espectacle. Com que em va veure tan divertit se'm va encarar iracund: "Això us fot gràcia, tros de bèstia?". En lloc d'ofendre'm i fer escàndol, encara em creixeren les riallades, actitud que el va desconcertar de tal manera que va acabar adherint-se a la meva xerinola.

Com que no tenia pressa o, si més no, per haver-la oblidat, vaig fer una mica de marrada per ficar-me a un espai classificat municipalment de verd i que ostentava pretensiosament el títol de parc. S'hi alçaven, no massa drets, una dotzeneta d'arbres raquítics i unes quantes plantes infestades de pugó, de les quals en neixia de tant en tant una tímida flor d'ínfima categoria. Però jo, curull d'alegria, no vaig fer cabal d'aquestes petiteses, i tot obrint els braços amb gest litúrgic vaig engegar, amb veu ben alta i declamatòria, aquest monòleg: "Oh, naturalesa, mare generosa de bellesesl Sento en el teu alè l'expressió dels més nobles amors i l'estímul de prodigar-los en sublim correspondència. Aquest arbres ufanosos em bressolen a la pensa l'essència d'elevats i altruistes ideals, rectors del comportament humà. Aquestes flors de colors lluminosos i flaires refinades, que afalaguen els ulls i el nas, representen un símbol de la puresa del cor i obren un portell, per lleu que sigui, a l'atapeït ambient contaminant de la metròpoli. I aquests ocells cantaires que els veig i els sento encara que no existeixin, exposen amb els seus nius l'excelsa harmonia de la unió conjugal."

Mentre discursejava, s'aplegaren al meu entorn tres o quatre vailets i uns altres tants adults vagarívols, assidus concurrents d'aquell reducte ecològic. En aturar-me per prendre alè, un dels oients, creient que ja havia acabat, em fa aquest: "I ara, què veneu?". Li vaig obsequiar una mirada plena d'indulgència, i sense donar més corda a la xerrera vaig seguir el meu camí amb els saltironets i la cara riallera.

Quan anava a traspassar una avinguda em vaig haver d'esperar perquè m'ho manava el semàfor, però sense fer esment d'un bassal d'aquells que els serveis municipals conserven per treure l'avorrida llisor del paviment i proporcionar divertiment als automobilistes. En va venir un com esperitat que s'hi va ficar a dretes i amb tant d'encert que em deixà xop de fang de cap a peus. Algunes persones que tenia a prop també van rebre, però molt poquet i, en canvi, es van escandalitzar desmesuradament, llançant a l'aire duríssims improperis contra l'automobilista diabòlic, però jo, amb tot i ser el més perjudicat, trobant-ho divertidíssim, em vaig posar a riure amb tota la força expressiva del meu dentat i muscles facials. Aquest comportament em va valdre l'adjectiu d'idiota per part d'una senyora que s'afanyava

en eixugar-se amb un mocadoret diminut una màcula de no res que va sofrir el seu vestit.

Vaig arribar a la feina —una oficina enorme d'una companyia de les que se'n diuen transnacionals— amb mitja hora de retard, certificada a la meva fitxa del rellotge marcador, instrument odiós que et saluda amb un lacònic "clic", inalterable davant de qualsevol estat emocional del fitxat. Un de tants exponents del sistema deshumanitzat que ens oprimeix. Tot un fàstic.

Amb tant de fang enganxat per tota la meva figura, oferia un aspecte llastimós, situació que m'hauria d'obligar a formar un arc a la meva boca amb els extrems cap avall; però que jo, què carat!, els mantenia inalterables cap amunt.

Em cridaren del departament de personal, d'on me'n podia esperar una severa estirada d'orelles i potser alguna sanció i tot, però jo m'hi vaig presentar content i alegroi. El cap d'aquell servei inquisitorial, un home que sempre tenia el posat ferreny i la veu rogallosa, em va començar a contemplar amb expressió indefinida, fins que es va posar a riure amb riallada plena, fotent-se del meu aspecte. El resultat no podia ser més satisfactori puix que em digué me n'anés a casa per fer-me neteja i que no calia que hi tornés fins l'endemà. A la meva fitxa hi va posar: "Ha sofert un accident de trànsit", justificació acceptada pel reglament si es presentava, com feia jo, proves fefaents.

Tenia motius per desfer camí molt més content encara. A canvi d'un inocu i divertit bany de llot m'havia guanyat un dia de festa.

Tornant a passar pel mercadet, vaig trobar el verdulaire d'un humor terrible. Es veu que aquell matí la venda li anà d'allò més fluixa. Li quedava un munt de mercaderia per tornar a carregar i alçar la parada. Amb la sana intenció d'esbargir-li de l'ànim els núvols negres, em vaig posar a prodigar rialles i saltironets. No vaig tenir èxit, perquè l'individu em va dirigir una mirada de foc infernal. No em vaig donar per vençut, tot jugant- me la darrera carta. Apropant el nas a un dels enciams i aspirant profundament, vaig dir, amb to graciós: "Encara put a merda". El fracàs fou rotund. Perdé els estreps i m'engegà un enfilall d'insults dels més gruixuts, sense deixar de culminar-los amb aquell que fa referència a la mare. Però jo no vaig deixar de riure-hi, tot dient-li que com que era bord la meva santa mare, gràcies a l'anonimat, era immune als ultratges. Aquesta darrera brometa es va acabar amb un fenomenal cop de puny que em va esclafar els morros en una forma tan espantosa que, com podeu veure, em quedà segellada la rialla per tot el que em queda de vida, sense que res m'hi pugui fer una cirurgia estètica. Ja no puc assistir a cap acte social on la seriositat és obligada, com, posem per cas, un enterrament o una sessió acadèmica. Ah! i aquella senyora Dolors, la meva veïna, cada vegada que em veu gira la cara. ■

JOSEP M. MURIA guardonat amb el premi"J.M. Batista i Roca" 1991

FELICITEM EL NOSTRE COL.LABORADOR I CONSOCI I REPRODUÏM LES PARAULES QUE PRONUNCIÀ EN L'ACTE SOLEMNE CELEBRAT EL DIA 26 DE SETEMBRE DE 1991, SOTA EL PATROCINI DE L'INSTITUT DE PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CULTURA CATALANA.

Quan, ahir, vaig tenir la sorpresa de què els guardonats amb aquest "III Premi Josep M. Batista i Roca", fóssim rebuts en audiència i felicitats pel molt honorable senyor President de la Generalitat, em vaig quedar tot cofoi, perquè els que sostenim els sentiments nacionals maximalistes proclamats per aquell gran patriota —a més d'eminent etnòleg— que era en Batista i Roca, considerem el nostre President com la màxima jerarquia autoritària catalana i, per tant, al seu damunt no n'acceptem cap altra. (Aplaudiments)

Jo no em vull pas expressar amb aquella falsa modèstia, tan rebregada, dient que no en sóc mereixedor. No ho faig per dues raons. La primera perquè ho consideraria ofensiu pels distingits membres del jurat, persones d'elevada condició moral i intel.lectual, puix que equivaldria que els digués que no són justos o que no hi lluquen prou bé.

La segona raó és que si bé crec que hi ha d'altres compatriotes que reuneixen molts més mèrits que els meus, també crec que jo puc oferir, amb no massa esquifidesa, una plana de serveis a la Pàtria, els quals no m'han sortit pas de franc. Des d'aquell tràgic mes de febrer de l'any 1939 que vaig haver de sortir de Catalunya empaitat per uns dimonis que treien foc pels queixals, no he parat mai, amb més o menys intensitat i eficàcia, de donar presència de Catalunya, des de totes les tribunes, ben llunyanes, que he tingut al meu abast, com la càtedra, la premsa i el carrer.

El que sí puc agrair de tot cor als honorables membres del jurat és el fet d'haver pensat en mi, i m'hagin ofert l'oportunitat d'establir lligams afectuosos amb aquest meritori Institut de Projecció Exterior de Cultura Catalana, i, també, amb aquests magnífics companys de brega escampats pel món a grans distàncies però que ens sentim estretament units per ésser servidors d'un ideal comú.

El Barça campió - 1992

Era la tarda del diumenge 7 de juny de 1992. La gent es preparava per assistir, o veure per la tele, els partits de futbol Real Madrid/Tenerife, que es jugava a Tenerife, i el Barça/Atlètic de Bilbao que es jugava al Nou Camp.

Ja molt abans de l'hora anunciada els dos camps eren plens d'afeccionats i de partidaris o simpatitzants dels quatre equips que es disposaven a lluitar, uns, per mantenir-se en els llocs que ja tenien com segurs en la Lliga i, altres, per decidir quin dels dos Real Madrid o Barcelona seria proclamat campió de la mateixa Lliga.

L'espectacle, que s'endevinava brindarien els dos partits, prometia ésser força interessant. Jo, molt comodament instal.lat en la sala de la casa d'un parent meu que, com jo, per raons que no venen al cas no podia desplaçar-se al camp de joc, en aquest cas el camp del Barça, estava disposat a veure, per la tele, tot el que la tele ens donaria, alternativament, de l'un i de l'altre partit.

Iniciada la transmissió, l'eufòria, la cridòria i l'entusiasme que es respirava en els dos camps, i que els locutors s'encarregaven de presentar amb més vivesa, eren ben semblants. Tothom estava pendent del que passaria a Tenerife i a Barcelona. Del resultat d'aquests dos partits depenia el títol de campió: Quin dels dos, Barcelona-Real Madrid, esdevindria el guanyador?

Comencen els jocs. L'expectació era parella. A Tenerife, als vuit minuts de joc, el Madrid marca el seu primer gol. L'alegria per un cantó i les cares llargues per un altre, es reflectien en els rostres dels partidaris de l'un o de l'altre equip. Els madridistes de tot Espanya s'engrescaren d'allò més donant ja per segura la victòria; ja paladejaven el campionat. El meu parent no pogué evitar d'exterioritzar la seva alegria amb una escandalosa exclamació.

A Barcelona, el joc seguia el seu curs sense massa exposició, ni pels uns ni pels altres, tota vegada que, ni un ni altre, permeteren que la pilota entrés al marc de les seves malles.

A Tenerife, als 24 minuts, el Madrid marca el seu segon gol! L'eufòria es surt de mare i la bogeria es desferma. El meu parent explota amb crits de joia que ho diuen tot. Ara sí, la victòria es donava per segura i els madridistes ja se l'empassaven gorja avall.

Però ... —sempre hi ha un però— als 36 minuts de joc, els malfats fan que Tenerife marqui el seu primer gol i amb el resultat de Real Madrid 2 i Tenerife 1, s'acabi la primera part.

Represa la lluita, futbolistes i espectadors estan ara sotmesos a una tensió que no els deixa respirar tranquils.

Els malfats però, novament fan de les seves i contra el Real Madrid, i als 75 minuts el Tenerife marca el seu segon gol i pocs minuts després el tercer.

Les cares han canviat, les que abans reien i reflectien contentament, ara són llargues, estirades i mostren només amargura i desencís, i les que abans eren tristes i malhumorades, ara són tot rialles i satisfacció.

I amb el resultat de 3 a 2 a favor del Tenerife s'acaba el partit.

Mentrestant, a Barcelona, pocs minuts després del primer gol del Tenerife, el Barça marca també el seu primer i als tres minuts d'iniciada la segona part marca el segon. I és amb aquest resultat de 2 a O que es neutralitza el nerviosisme dels "culés".

Amb la victòria del Barça i la caiguda del Real Madrid, el Barça serà declarat campió i jugadors i públic es tornen bojos d'alegria. El Nou Camp és un manicomi i la bogeria no tarda en estendre's per tot Barcelona. La Rambla, lloc acostumat de concentració de futbolistes i afeccionats, és un niu en ebullició de comentaris, rebombori, crits i visques, i les disbauxes, fins les més estrafolàries i àdhuc vergonyoses, s'escampen per tots els carrers de la ciutat.

A casa del meu parent, quan faltaven uns minuts per acabar el partit Real Madrid/Tenerife amb el resultat advers als madrilenys, el meu parent, veient que tot estava perdut i que ja no hi havia res a fer, tancà la tele. La seva cara era només un munt de mal humor barrejat amb tristesa. No podia pas dissimular-ho. Estava dolgut, desencisat, aclaparat... Els resultats, el mateix el de Tenerife com el de Barcelona, no foren els que volia i esperava. Això li coïa, i de quina manera! El Madrid havia perdut i el Barça havia guanyat! Ell, que havia viscut tots els partits de la Lliga i esperava que el Madrid fos campió, no podia pair que en els darrers moments, precisament, en el darrers moments, el Madrid caigués davant d'un Tenerife que no semblava pas un perillós contrincant.

A mi em dolia la tristesa del meu parent; la decepció que vivia pels resultats per ell inesperats. Jo, partidari i simpatitzant del Barça dissimulava fins on podia el meu contentament. Jo sí n'estava content de la victòria del Barça! Dels resultats assolits pel Tenerife i pel Barça! però no volia ferir més encara al meu parent donat el seu estat d'ànim que jo m'explicava.

Jo estava content, ell decepcionat! Per què? Els dos hem nascut a Catalunya en famílies tradicionals catalanes. Els dos parlem en català. Els dos hem viscut hores decisives —dies, mesos i anys—tràgics per Catalunya i per tot el que respirava catalanitat. Del nostre record són, el Cop d'Estat del General Primo de Rivera; el Bienni Negre i, el més greu, l'aixecament dels militars perjurs el 18 de juliol de 1936 amb els seus quaranta i tants anys de franquisme. I a tots dos aquests fets ens colpiren intensament.

Per què, ell, ara, sistemàticament, reacciona contra el Barça? A què obeeix aquesta antipatia —per no dir una altra cosa— que sent pel Barça? perquè, no és que sigui soci de l'Espanyol o del Real Madrid o de qualsevol altre equip que hi ha per terres d'Espanya, sinó que és, simplement, un anti-Barça. Un declarat i obcecat anti-Barça. Per què? Per què aquesta postura inexplicable en un català, en un barceloní de socarrel? Jo li he preguntat més d'una vegada però sempre m'ha contestat amb ambigüitats.

Joan Potau i Farré

centre quiropràctic benet, s.c.

Examen i tractament de la columna vertebral i del sistema nerviós, previ estudis radiològics i neurològics (termografia) i anàlisi postural.

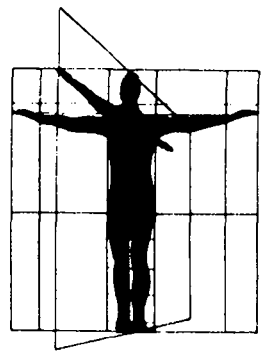

DR. ENRIQUE BENET CANUT
Palmer College of Chiropractic
Ced. Prof 381973

GUTENBERG 133 COLONIA ANZURES 11500 MEXICO, D.F.
TELS: 250-0433 250-8796 - 251-3055 395-8133 (clave 9488)

MEMBRE DE:

- COLEGIO DE PROFESIONISTAS CIENTIFICO QUIROPRACTICOS DE MEXICO, A.C.
- SOCIEDAD CIENTIFICO QUIROPRACTICA DE MEXICO, A.C.
- FEDERACION MEXICANA DE QUIROPRACTICA DEPORTIVA, A.C.
- FEDERACION LATIONAMERICANA DE QUIROPRACTICA, A.C.
- WORLD FEDERATION OF CHIROPRACTIC.- Federación Mundial de Quiropráctica
- AMERICAN CHIROPRACTIC ASSOCIATION.- Asociación Americana de Quiropráctica
- INTERNATIONAL CHIROPRACTORS ASSOCIATION.- Asociación Internacional de Quiropráctica
- FEDERATION INTERNATIONALE DE CHIROPRACTIQUE SPORTIVE.- Federación Internacional de Quiropráctica Deportiva

---

240 HABITACIONS AMB:
MINI BAR
TELEVISIÓ COLOR
CANAL VIDEO
PISCINA TERMAL
PISCINA EXTERIOR
SAUNA

¡PRINCIPAT D'ANDORRA!

HOTEL .... LUXE
ROC BLANC
ANDORRA

GIMNÀS
JACUZZI
GALERIA DE BOUTIQUES
GARATGE
4 RESTAURANTS
PIANO BAR
SALES DE CONGRESSOS

VACANCES SALUT - POSTA EN FORMA

TRACTAMENT GEROVITAL (Dra. Aslan)	14 dies
CELULOTERÀPIA (Dr. Niehans)	7 dies
TERÀPIA ANTI-REUMATISME	14 dies
OXIGENOTERÀPIA (Prof. V. Ardenne)	14 dies
TERÀPIA APRIMAMENT (Dr. Escoda)	14 dies
TERÀPIA ANTI-STRESS	7 dies
LASER/MAGNETOTERÀPIA	12 dies
ALTA ESTÈTICA FACIAL/CORPORAL	10 dies
TYMOTERÀPIA	12 dies

PER MÉS INFORMACIÓ DIRIGIR-SE A:

HOTEL ROC BLANC, Plaça Co-Prínceps No. 5, ANDORRA Telèfon (33628) 21486 telex 224 AND

1492-1992

En un article, parlant del Decret d'expulsió dels jueus d'Espanya firmat el 31 de març de l'any 1492 per la reina de Castella i el rei d'Aragó — Isabel i Ferran— coneguts més tard com els Reis Catòlics, publicat no recordo on ni quan, es deia, entre altres coses totes interessants, en relació a l'expulsió dels jueus d'Espanya, que "Turquia fou l'únic país que rebé milers de refugiats (en aquest cas jueus espanyols) amb els braços oberts" i que s'atribueixen al Sultà Bayazid II paraules, si fa no fa, com aquestes: "Es diu que Ferran, Rei d'Espanya, és un home intel.ligent. El cert és que a l'expulsar els jueus del seu país empobrí les seves terres i enriquí les meves."

D'això fa ja 500 anys. No hi ha cap relació de parentiu ni de cap altra mena —ni hi havia— entre el Sultà Bayazid II, els Reis Catòlics i Turquia, amb el 'Generalísimo por la Gracia de Dios', el General Lázaro Cárdenas president de Mèxic, ni amb el mateix Mèxic com país. Però els qui un dia fórem expulsats d'Espanya, no per un Decret sinó per les bombes i la metralla d'aquell 'Generalísimo' i per les de les forces d'Hitler i de Musolini, i Mèxic ens rebé amb els braços oberts, sí podem relacionar el General Cárdenas amb el Sultà Bayazid II i fer seves les paraules que s'atribueixen al Sultà, si no literalment, sí en forma simbòlica a l'endinsar-nos en el món actual mexicà de la literatura, de la medicina, de la filosofia, de les arts...

Diuen que la Història és una successió de fets que es repeteixen. Que res no és nou en la seva llarga vida. Poden canviar els objectius, les finalitats, els sistemes, els procediments, els mitjans, però els resultats són sempre els mateixos; són sempre iguals. Es comença amb discrepàncies, lluites, guerres, èxits i victòries, primer per a uns i, més tard, discrepàncies, lluites, guerres, èxits i victòries per a uns altres. I així a través dels anys i dels segles.

Han passat cinc-cents anys de l'expulsió dels jueus d'Espanya, decretada per raons de religiositat —i econòmiques?— i cinquanta i tant de l'expulsió, decretada per les armes, dels qui foren lleials als principis immutables arrelats fermament en les seves conviccions patriòtiques covats pels ideals de llibertat i justícia.

La Història es repeteix, malgrat que els objectius dels cabdills que la fan, siguin diferents i, a vegades, contraposats, i així hem vist com els imperis, un dia poderosos, on en els seus dominis no es ponia el sol o dominaven mig món, un altre dia s'esfondren com castells fets d'arena i d'ells només en queda el record que la Història, tergiversada o no, ens presenta.

J.P.

En una nota publicada en el periòdic Excelsior del dia 6 de maig de 1992 en la Secció Cultural sota l'encapçalat "Triunfan Metha y Plácido Domingo en Toledo" es parla del "Concierto de la Memòria acto central del programa Sefarad 92" que reuní, en el pati de la "Academia de Infantería de Toledo", el Director Israelí Zubin Metha i el tenor espanyol Plácido Domingo. S'interpretà l'obra "Pasión Sefardí" del músic israelí Noam Sherrif.

La mestra de cerimònies Nuria Espert llegí un missatge del Premi Nobel Camilo José Cela que qualifica l'expulsió dels jueus d'Espanya com una turpitud de qui fos. Abans del concert es celebrà una Assemblea Espiritual procedint-se a la cerimònia d'encendre les torxes de la Diàspora que simbolitzen —diu la nota— els set països que donaren acollença als jueus exiliats (Bulgària, França, Grècia, Itàlia, Marroc, Turquia i Iugoslàvia).

J.P.

Hostal Sant Pere
RESTAURANT
GRILL
Direccio: Francesc Cot
El Tarter- Canillo,
Tel. 51087
Télex: 234
ANDORRA

Restaurant
DON DENIS
MARISQUERIA CAFETERIA
Master de Popularitat
PRESTIGI de Comunicació i Imatge
Isabel Sandy, 3
Telefons 20.6.92 23.7.42
ESCALDES (Principat d'Andorra)

HAMADA 700CD-NP

LA PREMSA D'OFFSET DOBLE OFICI AMB LA MÉS ORIGINAL ESTRUCTURA DEL SISTEMA DE NUMERACIÓ

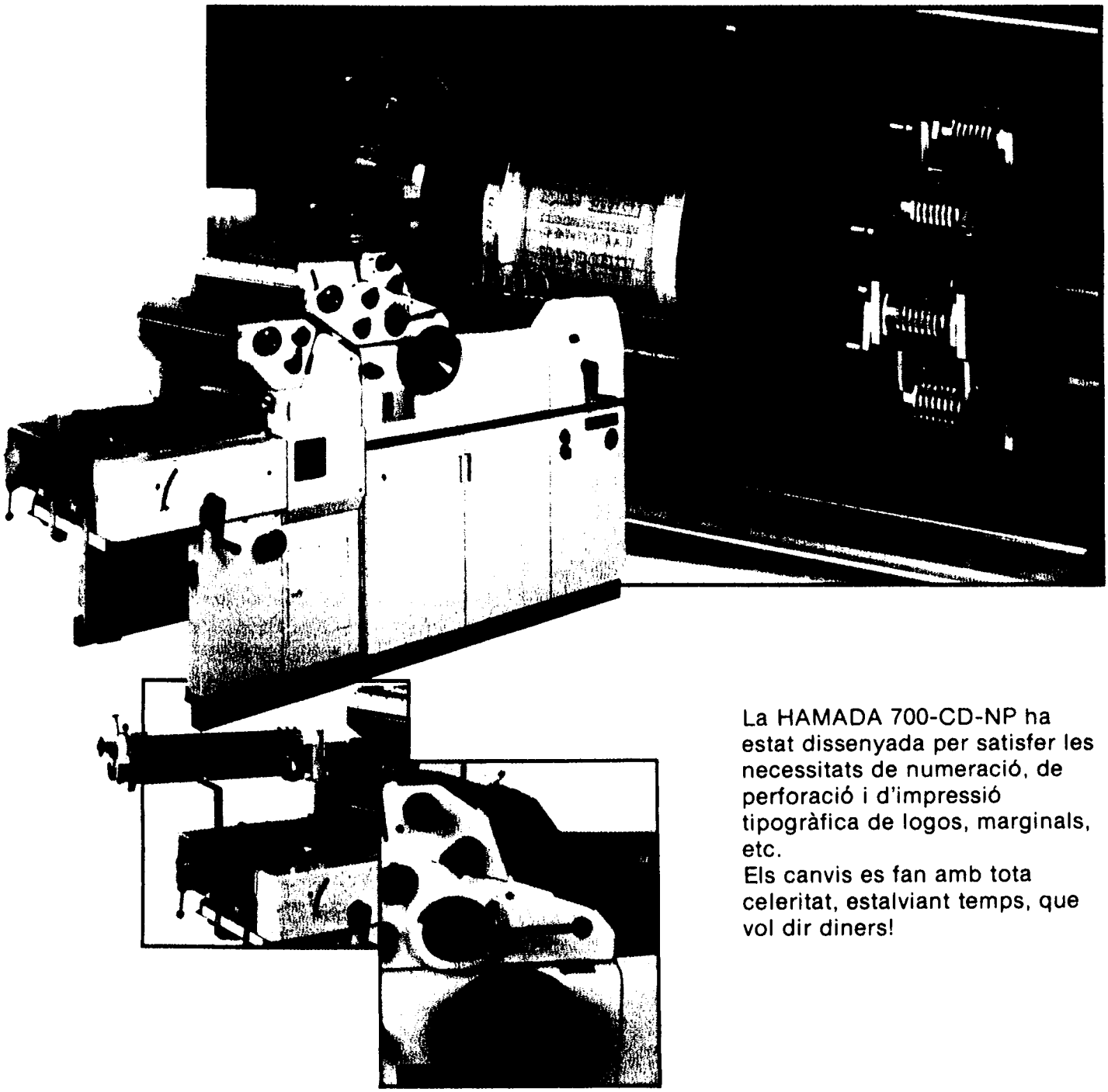

La HAMADA 700-CD-NP ha estat dissenyada per satisfer les necessitats de numeració, de perforació i d'impressió tipogràfica de logos, marginals, etc.
Els canvis es fan amb tota celeritat, estalviant temps, que vol dir diners!

National Paper & Type Co. de México, S.A. de C.V.

LORENZO BOTURINI Nº 64
C.P. 06800 MEXICO D.F.
TEL.: 588-8666 5 LINEAS
TELEX 1761101 NAPAME
FAX 5786747

Viatge 14 d'abril - 22 de maig de 1942

Joan Potau

Estem acabant l'any 1992. Han passat 50 anys de la nostra arribada al port de Veracreu en el vaixell Nyassa. Els que tinguérem la sort de poder fer aquell viatge —com els que el feren en altres vaixells tots ells amb un sol destí: Mèxic— ens sentim orgullosos d'haver viscut aquests 50 anys en les acollidores terres mexicanes des d'on ens ha estat possible presenciar i viure fets i aconteixements, el mateix en el marc del Mèxic hospitalari com en el del món esbojarrat, uns, horriblement devastadors i, altres, magistralment sorprenents. No té cas que els citem perquè estan en la ment de tots per la seva trascendència en el món i per les conseqüències funestes que d'ells es derivaren o es poden derivar. El D.F. comptava llavors amb prop d'un milió d'habitants i ningú parlava de la sida ni dels imeca. Avui...

El que sí volem fer, amb motiu de complir-se els 50 anys d'aquest viatge, és recordar-lo, encara que sigui per damunt, perquè creiem que val la pena el fer-ho.

Fou el 14 d'abril de 1942 quan —després de cues i més cues i nervis i més nervis en el consolat de Mèxic a Marsella i en altres dependències oficials on s'havien de fer tràmits per enllestir definitivament els papers per tal de poder embarcar amb destí a una nova vida— prop de mitja nit, el vaixell, transport de tropes: francès, Marechal Lyautey, aixecava l'àncora per iniciar, llenegant mar endins, el camí, tot ell esperança i ventura pels refugiats catalans que fórem seleccionats per aquest viatge.

Abans, però, un cop en el moll i en l'espera d'embarcar, la nerviositat dels que anhelàvem anar a Mèxic, ens traïa de manera ben perceptible i, empentes, crits, moviments de braços i l'anar i venir d'uns i altres cercant parents o amics, eren l'especificació del desfici que cada u niava dintre seu. Homes, dones, nins grans o petits, barrejats amb paquets, capses i maletes, estàvem en l'espera del mateix; embarcar. I amb el cor batejant desmesuradament, delejavem per allunyar-nos del món de guerra i ferotgia que sotmetia Europa.

Per fi embarcàrem. L'escala d'accés al vaixell fou arrencada amb moviments mecanitzats i arrambada, tot seguit, panxa terrosa. Ella fou, sens saber- ho, l'inici del camí a la nostra llibertat. No ho sabia però ho endevinava perquè així li ho contaren calladament les nostres petjades que, a més de tremoses, eren també fermes i decidides.

La nit engolí el vaixell que pausadament llenegava indiferent a la sort que a nosaltres, —els seus passatgers inhabituals— ens esperava. I nosaltres ens deixàrem engolir amb el vaixell i ni férem esment del seu llenegar!

Seguim navegant. El cel és tapat per una boira espessa, pixanera, i lluny o prop —no ho sabem pas— endevinem terra. Endevinem que és la nostra, la terra catalana, i per una clariana en la boira que ara ja ploriqueja, veiem Barcelona. La capital catalana encaputxada per un gris com de mig dol. No sabem si pel que ella sofreix i viu o pel que ens espera a nosaltres en el futur incert que tot just s'inicia. I per la ment de cada u, desfilen records, lligats amb llaços familiars i amb Colom, Collcerola, Montjuic, amb tot el que aquests darrers signifiquen i que inciten els nostres ulls a alliberar llàgrimes filles de l'emoció que no podem pas dissimular.

Barcelona es queda enrera i en foscor de nit passem per Tarragona. No la veiem, però l'endevinem també i, sempre en la nostra ment, veiem el Balcó Majestuós amb l'estatua del de Llúria; la frescor de la Rambla Nova i la sobrietat de la Vella; el pati de l'Institut amb les males estones passades en el mes de maig; el Passeig Arqueològic amb les seves vetustes parets i les portes ciclòpies en les muralles; i, més enllà, entre altres monuments històrics, la Torre dels Escipions; el Pont del

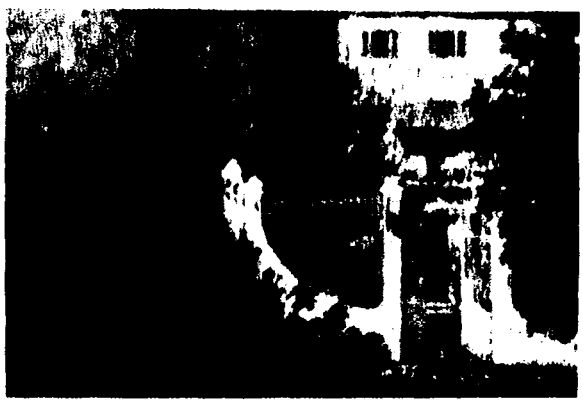

Restaurant
ELDORADO
PETIT
RAMBLA VIDAL 23
(972) 32 10 29 · 32 18 18
SANT FELIU DE GUIXOLS
DOLORS MONSERDA 51
(93) 204 51 53 · 204 55 06
08017 BARCELONA
47 WEST 55TH STREET
BTWN. FIFTH & SIXTH AVES.
(212) 586-3434
NEW YORK, NY 10019

Diable; l'Arc de Berà. I també, —perquè no!— la ufana verdejant dels camps tarragonins; la Llicorella del Priorat; de la Conca el cep pinyat i de la Segarra els sembrats amb els tons més variats guarnits per les roselles ufanosament vermelles.

Es queda també Tarragona i amb la ment refreguem terra valenciana enfilant directament fins la ciutat d'Oran de la qual només en lleparem els seus faldons perquè el vaixell no pot parar.

I ens apropem, costejant sempre, a l'estret i veiem ara, ben clarament, les dues Espanyes que, fit a fit es van mirant mentre el mar sembla clamar: —Perquè m'escanyeu?— I fugim del cercle clos que és el Mare Nostrum per entrar al mar Atlàntic rebent-ne d'ell el seu alè. I l'Atlàntic ens don la mà i ens gronxa i amb ell seguim confiats fins trobar Casablanca on esperarem el Nyassa que serà el que ens portarà a Veracreu.

Casablanca no vol ni veure'ns i, vigilats sempre ens porten a Ainsebà (està ben escrit?) platja prop de Casablanca, inhòspita com totes les platges destinades a recers improvisats, malgrat dormir a cobert, d'on només en sortirem per embarcar en el vaixell portuguès que ja està ancorat en el port.

Si la vida en el Lytautey era la mateixa que donaven a les tropes que normalment transportava, al Nyassa la cosa canvià: som tractats com persones. Hi ha bon menjar; bones lliteres; bon tracte... El menjar abundant, net i ben preparat, fins al punt que, quan arribem a les Bermudes, les cares de molts dels viatgers ja són unes altres.

A les Bermudes ens entretenen vuit dies i som inquirits per oficials de les forces aliades a informar-los del molt o poc que sabem sobre la situació a França i de les posicions dels alemanys. No podem baixar del vaixell però estem tranquils. Cap pressa no tenim per arribar a Mèxic. Estem bé; ben tractats i ben servits; ben menjats i ben beguts. Són, podríem dir, unes vacances limitades però que acceptem de bon grat. I encara que no podem tafanejar per terra illenca, el contemplar només les aigües de la mar reposada i els seus variats colors de tons més o menys vistosos entre verdors, blavors i rosats, en una barreja més o menys pronunciada, justifiquen a bastament i fan més passable el període de vacances que ens són imposades.

Acabats els interrogatoris reprenem el viatge. Dofins i peixos voladors ens escorten novament com ho feren en els trajectes anteriors. La mar ens gronxa, també ara, com si no hi fos, i així van passant els dies. Les hores de lleure —totes són hores de lleure— les passem, com en el trajecte Casablanca/Bermudes, organitzant balls, festes, concursos, reunions.... Hi ha força quitxalla i el xivarri i enrenou no para durant el dia. Un dia es reuneixen els metges, un altre dia els advocats, després els mestres, més tard els militars i àdhuc la Comarcal.

Uns i altres volen preveure-ho tot i programar (?) el que podran fer un cop desembarcats. La vida es força activa i es passa el temps com millor es pot en un espai tancat com és un vaixell en plena mar. Un mexicà, funcionari del consolat, amant de la música i de les tradicions del seu país, organitza un grup coral. S'ha proposat ajudar-nos a passar el temps i a estar ocupats i distrets durant la travessia. I ens ensenya, entre altres, aquella cançó del folklore mexicà que diu: "Adiós mi chaparrita/no llores por tu Pancho/que si se va del rancho/prontito volverá./Verás que del bohío/te traigo cosas buenas/un beso pa' tus penas/que pronto olvidarás/Y pa' tu mamacita/reboso de bonita/moñitos pa' sus trenzas/y enaguas de percal./Ay que caray"

Anem fent via. Passen dies. I, per fi, en l'horitzó veiem la terra promesa; la terra mexicana que, endevinem, ens espera ansiosa. Es fa tard. Fosqueja. Ja més prop, ens diuen que les llums que es veuen allà lluny són les de Veracreu. Veracreu que després corroborarem ens espera amb uns aires de marassa que de temps no hem vist en lloc.

Al matí següent, el cor ens va a tots de pressa o a poc a poc. I al baixar a terra ferma: Veracreu, Mèxic, sentim com l'Esperança lluca i neix ací i allà... i en ella penjem la nostra vida.

Es el matí del dia 22 de maig de 1942. ■

LA CUISINE DE RECHERCHE

costa vasca

cuisine basque et française

Louisiana 16 Frente al Poliforum Siqueiros

Tels: 523-01-20 y 687-40-25

BANC DE SABADELL

OFICINA DE REPRESENTACIO DEL BANC DE SABADELL A MEXIC
FERNANDO REVILLA - REPRESENTANT
Montes Urales Sur 723 3 Colonia Lomas de Chapultepec 11000 Mexico, D F
Tels 202 35 37 202 27 33 202 35 50 Fax(525) 202 26 83

CATALANS QUE CAL RECORDAR:

Herminia Ramon i Lligé

Avui volem dedicar el lloc destinat a aquesta Secció, que durant molt de temps ha estat oblidada no pas perquè no hi hagi catalans que ho mereixin sinó per circumstàncies que no venen al cas, no a un català sinó a una catalana que, també com tantes altres, es mereixedora d'ésser recordada en les pàgines de ROC per la seva tasca patriòtica portada a terme de manera ininterrompuda en el seu llarg exili a Mèxic.

Ens referim a Herminia Ramon i Lligé que, malauradament, fa uns mesos ens deixà per sempre i per sempre reposarà en la generosa terra mexicana a la que tant devem els catalans que en ella trobàrem acollença en moments difícils i, amb l'acollença, la tranquil.litat d'esperit englobada amb l'enyorança i l'esperança, esperança que només es perd quan tot s'acaba.

L'Herminia i la seva germana Adela (aquesta darrera guardonada fa poc per l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana amb el Premi "J.M. Batista i Roca"), arribades que foren a Mèxic l'any 1939 amb els primers refugiats catalans que Mèxic acollí, s'integraren, tot just arribades, a l'Orfeó Català prenent part activa tot seguit en la seva vida patriòtica i cultural.

A les dues se les veia sempre juntes en tots els actes de l'Orfeó, vetllades, conferències, festivals... sobresortint l'Herminia per la seva activitat a l'incorporar-se a la Massa Coral i com element de gran suport en els moments difícils que la Massa Coral passà.

Entre les moltes de les seves activitats desplegades a l'Orfeó, cal remarcar la que s'imposà ben voluntariosament: de compartir amb el bon amic i col.laborador Ramon Palazón la tasca d'impartir cursos de català, contribuint, d'aquesta manera, a satisfer els desigs i anhels dels arribats a Mèxic de jovenets i dels nascuts a Mèxic, fills i néts de pares catalans, desitjosos de saber parlar correctament el català com ho feien els seus pares i avis.

Fou també de molta vàlua el seu ajut en la preparació de l'Exposició de l'Exili Català a Barcelona aportant material de gran valor que contribuí a un major èxit de la citada Exposició.

La tasca, però, més meritòria durant la seva estada a Mèxic i en el si de l'Orfeó, fou la portada a cap amb la seva germana Adela: l'organització de la biblioteca Pompeu Fabra en el local del carrer de Marsella 45 després del trasllat de l'Orfeó Català de Mèxic i la Nova Llar Catalana a les noves instal.lacions. A aquesta tasca dedicaren, primer l'Adela i després l'Herminia (quan la primera, per raons de salut, hagué de renunciar-hi) tota la seva atenció i esforços, fins que també, per raons de salut, l'Herminia es veié obligada a renunciar.

I si l'ocasió es presentava (com quan la Massa Coral decidí cantar Caramelles recordant les tradicionals Caramelles de Casa Nostra) les germanes Ramon eren de les primeres que obrien les portes de casa seva als cantaires de la Massa Coral invitant-los a la seva llar on, després de la cantada adient a l'acte, els cantaires (l'element masculí, tenors, barítons i baixos, cofats amb la tradicional i simbòlica barretina) eren obsequiats esplendidament i disfrutaven de les atencions i gentilesa de les amfitriones en un ambient familiar, agradable i harmoniós.

Per la seva inapreciable trajectòria patriòtica, el nostre més sentit i pietós record per a l'Herminia i una cordial i afectuosa salutació per a l'Adela.

Joan Potau

Herminia Ramon amb Francesc Vinyals en una foto recent.

HOTEL RESIDÈNCIA
NUÑEZ URGEL
CARRER COMTE D'URGELL 232-234
TEL. 322 41 53
08036 BARCELONA

NARCÍS COSTA-HORTS

Per Joan Potau

Fa uns mesos morí a Girona En Narcís Costa-Horts. Qui era Narcís Costa-Horts?

Entre els lectors de ROC, pocs, segurament, ho saben. Pocs saben que visqué molts anys a Mèxic, on arribà amb els primers refugiats catalans que trobaren acollença en la generosa terra mexicana, i que durant molts anys també, i en diverses ocasions, fou director de la Massa Coral de l'Orfeó Català. Sí, en fou director, però més que director en fou l'ànima *tota vegada que fou el promotor de la seva reorganització* revivint- la ben exitosament.

De tots és prou sabut que l'arribada dels primers asilats catalans a Mèxic, l'any 1939, fou una poderosa injecció de vitalitat a l'Orfeó l'Associació Civil fundada l'any 1906 per uns catalans enyorats— que passà, com totes aquestes Associacions, en el curs de la seva existència, per alts i baixos i per èpoques de crisi que posaren en perill, més d'una vegada, la seva continuitat. En una d'aquestes crisis es trobava l'Orfeó l'any 1939.

Amb l'arribada d'aquells primers asilats catalans, es reanimà la seva vida, revitalitzant-se de manera, podriem dir, espontània, les diverses seccions de la casa que, en altres temps, s'havien destacat per les exitoses activitats desplegades, sobresortint, en aquesta revitalització i de manera rellevant, la Massa Coral, el conjunt coral que, de molt temps i per manca de veus, no es feia sentir.

Gràcies als nou vinguts i a l'empenta i decissió de Narcís Costa-Horts, la Massa Coral ressorgí esplendorosament, i així com anaven arribant més asilats (anys 1940, 41, 42...) més eren els elements que integraven les cordes, el mateix d'homes que de dones, del conjunt que donà nom a la primera agrupació oficial dels catalans a Mèxic.

Començà el Mestre Costa-Horts amb la classificació de veus iniciant-se tot seguit els assaigs. Assaigs que eren entussiàsticament concorreguts, anhelosos, els assistents, de cantar les glòries de la Pàtria llunyana i a la Pàtria enyorada.

El primer de presentar-se als assaigs era sempre el seu director, el director de la Massa Coral, el Mestre Narcís Costa-Horts que, amb les seves dots musicals i qualitats artístiques i amb una paciència mereixedora del major elogi, aconseguí fer de la Massa Coral de l'Orfeó Català de Mèxic, un excel.lent conjunt que despertà l'admiració de tots els qui, fos allà on fos que es presentés, havien acudit a escoltar-lo.

L'ORFEÓ CATALÀ DE MÈXIC

us invita a participar en els actes d'homenatge al MESTRE COSTA HORTS que tindran lloc el dia 28 de Març després del III Gran Concert Anual

A LES DUES DE LA TARDA

DINAR D'HOMENATGE

AL RESTAURANT DE BELLES ARTS

A LES CINC DE LA TARDA

Exhibició de l'ESBART DANSAIRE

que dirigeix el Mestre A. J. GARCIA

i audició de SARDANES

No ens entretindrem ressenyant tots els concerts que portà a cap la Massa Coral, des del moment de la seva reorganització i sota la direcció del Mestre Costa-Horts, perquè ens estendríem massa, però sí direm que, el primer, fou ja en el mes de gener de 1940 al local social del carrer d'Uruguay i, el segon, al Frontón México en el mes d'abril del mateix any. Després, es cantà, entre altres ocasions, en la Festa dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, celebrats a Mèxic, per primera vegada, en el mes de maig de 1942; a l'Amfiteatre Bolívar; al teatre Iris; a la Fira del Llibre; a Radio Mil; al programa de La Hora Nacional; al Palau de Belles Arts, l'any 1943, amb la participació del cantant de renom mundial Hipòlit Làzaro que accidentalment es trobava a Mèxic i volgué prendre part activa en el Festival que l'Orfeó Català presentava en el primer teatre de Mèxic; en les vetllades a l'Orfeó: recordant l'11 de setembre de 1714, l'afusellament del *President de Catalunya Lluís Companys i Jover*...

L'any 1944, en el mes de juliol, per raons d'ordre particular, el Mestre Costa-Horts presentà la dimissió essent substituït pel Mestre Baltasar Samper qui, per raons de tipus personal, presentà també la seva dimissió l'any 1947. Es feu càrrec novament de la direcció de la Massa Coral el Mestre Costa- Horts.

Els anys van corrent. Dimiteix per segona vegada Costa-Horts i per la direcció de la Massa Coral veiem passar fins al dia d'avui altres directors, tots ells excel.lents continuadors de la tasca iniciada per Costa-Horts mantenint en la Massa Coral, independentment del nombre de cantaires, el mateix nivell de qualitat que el Mestre Costa-Horts, amb els seus coneixements, la seva constància, paciència i tacte, li sabé inculcar.

En més d'una ocasió fou homenatjat, en Costa-Horts, pels seus mèrits indiscutibles a l'aconseguir que la música i les cançons catalanes es presentessin en els principals teatres del país i fossin rebudes exitosament.

Recordem l'homenatge que se li brindà amb el dinar, en el restaurant del Palau de Belles Arts després del III Gran Concert Anual presentat en el mateix Palau, on es cantà, a més d'Els Segadors, la sardana "Enyorívola" original del mestre homenatjat.

Les seves obligacions particulars i les que implicaven el dirigir la Massa Coral, no foren pas un obstacle per a que, en les seves hores de lleure, es dediqués, impulsat per la seva força creadora innata, a compaginar composicions filles del seu amor per la música. Com acabem d'apuntar, l'any 1943 la Massa Coral cantava la seva sardana "Enyorívola" i mesos abans de dimitir, l'any 1944, estrenà, al Teatre de Belles Arts, i dirigida per ell mateix, en el IV Gran Concert Anual de la citada Massa Coral, la seva primera simfonia. En un àpat de comiat al poeta Josep Carner es cantaren unes cançons amb lletra del Mestre Carner musicades pel Mestre Costa-Horts. I en els Jocs Florals de la Llengua Catalana, celebrats a la ciutat de Mèxic l'any 1973, li es atorgat el Premi Pau Casals per la composició "Sonatina" que presentà a concurs.

Siguin aquestes lletres —i la reproducció del fulletó publicat el 28 de març de 1943 amb motiu dels actes d'homenatge al mestre COSTA-HORTS— un bon i sentit record de l'amic que ens ha deixat per sempre i que durant la seva estada a Mèxic tant féu pel nostre Orfeó Català. ■

Freixenet de México, sa. de c.v.

GAUDEIXI DEL MILLOR CAVA ARTESANAL FRUIT DEL NOSTRE TREBALL A MÈXIC

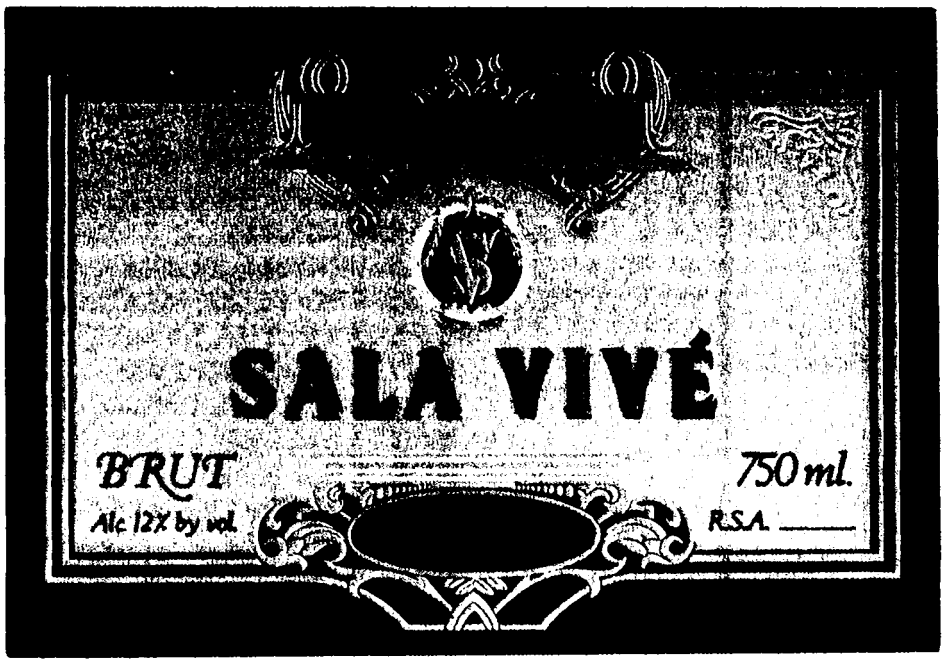

PARLEM DE PALÍNDROMS

Ramon Giné i Farré

Encara que, en molts aspectes, soc més amic de la pràctica que de la teoria, he de començar avui amb unes pinzellades d'això últim per justificar la meva exposició.

Qualsevol diccionari o enciclopèdia, al definir el palíndrom es limita a dir que és un mot o una frase que pot llegir-se igualment en una direcció que en l'altra, sense fer mai referència a quina és la unitat mínima que es té de prendre per a fer-ho, ja que amb un parell d'exemples podem comprovar que A-N-I-L-I-N-A es cap-i-cua lletra a lletra, mentre que MA-HO-MA ho és si el llegim síl.laba per síl.laba.

Si passem a les frases, encara trobem una altra opció: la de paraula a paraula, a l'estil de : CREU AQUESTA DONA SI DONA AQUESTA CREU, o també SI FOS FERRO FOS, SI. Aquesta modalitat és més explotada que la sil.làbica, i en tenim alguna en llatí, moltes en anglès i castellá i en algun altre idioma.

Encara podríem ampliar la cosa en un text poètic, fent que la unitat fos cada una de les ratlles del vers. No tinc cap exemple català, però si un creat pel resident mexicà Willy de Winter, que publica en el seu llibre "Picardía Palindrómica", i en el que, al llegir el vers al revés, línia per línia, les mateixes paraules capgiren humorísticament el sentit del text:

"A mi mujer besaba,/cuando vi al vecino, quien
por la ventana miraba,/viniendo del almacén"

Totes les divagacions anteriors venen a tomb, perquè un dels nosaltres palindromistes, s'ha especialitzat en forma molt satisfactòria en els cap-i-cues sil.làbics, i us el voldria presentar avui.

Es tracta del ripollenc de naixement i barceloní de residència GABRIEL BRUSI I PUIG, que connectà amb mi, de forma ben bé casual uns mesos abans de conèixer la producció d'en Carles Mani. Em sorprengué la seva gran creativitat de frases tant catalanes com castellanes, i sobretot la gràcia i espontaneïtat de moltes de la varietat sil.làbica. S'havia cartejat, fa anys, amb en Noel Clarasó, i bastants dels publicats per aquest a "La Vanguardia" i en altres publicacions eren dels creats per Brusi. Val a dir que Clarasó no s'havia apropiat mai de la seva autoria, doncs deia que ell no en sabia crear, però tampoc citava mai l'origen dels que publicava, fent que tota l'obra d'en Brusi quedés en l'anonimat ja que aquest, personalment, tampoc publicà mai res.

L'amabilitat de l'amic Brusi, al fer-me lliurament de tots els seus treballs originals, m'ha permès recopilar i catalogar més de dues mil frases. No obstant els seus 82 anys i un estat de salut que no el deixa treballar com ell voldria, encara m'envia de tant en tant les seves últimes creacions...!

I que sigui la pràctica i no la teoria, la que digui l'última paraula amb les frases següents, de les que ell n'és l'autor:

Normals:
A LLOAR A DEU, QUE DARA OLLA
A RENE VEU QUE VENERA
S'ENGALANA L'AGNES
L'AVI LA VEU QUE VAL, I VALI
SARINA NO SAPS PAS ON ANIRAS
HOTEL "LA LLET" OHI

Sil.làbics:
A QUI GARLI, OLIGARQUIA
A RITA, MANEL MATARIA
A VILADECANS, DESCANS DE LA VIA
CALOR A LA VILA?... A LORCA!
CAMINA UNA NENA UNA MICA
CARPES VOL, QUI VOL PESCAR
DEU MIL, RENTAREN MIL DEU
DUT PER UN TANT PER CENT, PER TANT, UN PERDUT
EL BRIGADA QUE ES QUEDA: GABRIEL
ESTALVI, MES QUE MES, VITAL ES
FA QUE TAPIN LA MALA PINTA QUE FA
GARRETA, DE LA VILA DE TARREGA
I VE EL MARTI A TIMAR EL VEI
LA FIGA, AGAFI-LA
LA GALLINA FINA, LLIGA-LA
LA TEMATICA ES QUE ESCATIMA TELA
LES PATATES NETES, TAPA-LES
MAL QUI ES MES ESQUIMAL
MANILA ES COM ES: L'ANIMA
MATIES LES ESTIMA
MERIT TE SI TE RITME
NATI M'ENTREGA TREMENTINA
PA AMB TOMAQUET... MATO AMB PA
PATIM DEL MAL DEL TIMPA
PAULA VOL MES: VOL LA PAU
PREN COM SIS DOSIS, COMPREN?
RAMONA L'ENAMORA
RES NO IGNORES
SI LISBOA LES ABOLIS, SI
VEU LA GARRIGA? LA VEU?

Ja veieu que, com als mercats, hi ha de tot, i és pot triar i remenar a plaer. ■

GENERALITAT DE CATALUNYA

gent.

DE MOLTS LLOCS.

Catalunya és una voluntat d'ésser i de viure junts; no és una imposició.

Catalunya és una voluntat en la qual coincidim gent vinguda de molts llocs. De tot el sud de França ara fa tres segles. De tot Espanya des de fa cent anys. Una voluntat emmarcada en unes coordenades permanents culturals i lingüístiques, de mentalitat i de consciència col·lectives, però que sempre ha acollit obertament tothom que hi ha vingut.

Gent de molts llocs i que ara és de Catalunya. Perquè català és tothom que viu i treballa a Catalunya i que en vol ésser. Hom és català per la voluntat i pel treball, pel pacte implícit de voler-ne ésser i de voler continuar 1000 anys d'història. Hom és català perquè també ho és el futur dels nostres fills i néts.

Som 6 milions de persones que estem fent el nostre país, que fem Catalunya, per a tots i cadascun de nosaltres.

La gent és la força de Catalunya.

LA gent ÉS LA FORÇA DE CATALUNYA

— Anem cap el Costa Vasca, abans que se n' assabenti el be negre.

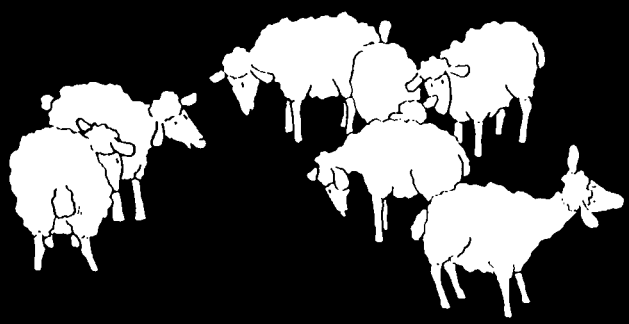

— I ara, que he fet jo?

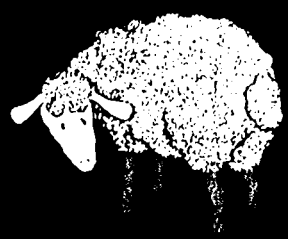

COSTA VASCA. LOUISIANA 16. COL. NAPOLES (ENTRE FILADELFIA I MONTANA) AL COSTAT DEL POLIFORUM SIQUEIROS. TELS. 687-40-25 - 523-01-20 - FAX. 687-41-23 OBRIM DIJOUS, DIVENDRES I DISSABTE AL VESPRE.

AMB LA PAELLA PEL MÀNEC

Per Lluís Marcet

"No se pescan truchas a bragas enjutas"
Aforisme castellà

Tota vegada que l'hivern mexicà es bastant desconcertant, amb dies assolellats i altres gèlids gràcies als freds polars, recordem els hiverns de Catalunya i amb ells el record de la pesca de les truites. De totes maneres la dita pessimista "ja res no és com era abans" es pot aplicar també als hiverns d'allà. Fa dos anys, en el mes de desembre, la gent anava en cos de camisa i les estacions d'esquí es dedicaven a la pràctica de la natació, puix que, no fent-hi fred i havent-hi molta sequedat, no hi havia neu. Ara ja no es diu: "le fué como en feria" sinó "le fué como estación invernal".

Les truites que serveixen en els mercats d'Espanya són de viver. La truita salvatge, vivaç, animada per les aigües dels rierols gelats, quasi ha passat a la Història. Sols es podrà menjar, sense mullar-se, en els paradisíacs llocs prop del Cadí. Si es va a Andorra, s'ha de fer una parada, a l'anada o a la tornada, a Martinet de Cerdanya, a Can Boix, on es podrà menjar les truites del riu Valira que et recordaran vells sabors palatals.

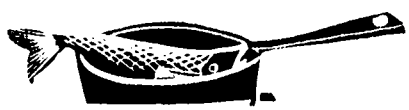

En els anys cinquanta i seixanta, al començar la veda de la caça, al meu oncle Alexandre i al seu fidel Pàmies, i a mi d'afegitó, només ens quedava el contacte depredador amb la natura pescant truites en el Noguera Pallaresa, a cavall dels límits de Catalunya i Osca.

Vaig anar a can Beristein, a les Rambles, a comprar l'equip apropiat. Primerament, les ridícules botes de plàstic que t'arriben fins la cintura. I pobre del qui rellisca en el riu i se li omplen d'aigua gelada!

El sarró de vímet de mida força optimista; la canya; el cordill recomanat i arribem al tema de les culleres. La meva ignorància era total, més o menys com aquell que quan compra un llibre de cuina, pregunta si amb ell hi va inclosa la còfia del chef. Com era d'esperar, em van vendre tot el que volgueren i vaig sortir amb la certesa que pocs pescaires anirien tan ben proveïts com jo. Vaig comprar, lògicament, el llibre "Cómo pescar fácilmente truchas" i amb el meu Dos Cavalls, vaig anar a un prat a practicar el llançament de l'ham.

L'ham s'enredà en una branca on només podia arribar-hi un ximpanzé ben entrenat. El fil, abans d'enredar-se, es trencà. Decidí practicar in situ, així que, equipat com "Rambo", vaig anar amb el meu oncle a pescar prop de Pont de Suert on abundaven les truites.

Després d'ensopegar amb una pedra invisible i d'on sortiren algunes truites, vaig caure tan llarg com sóc i les botes s'emplenaren d'aigua. Me les vaig treure com vaig poder, perdent la canya, i després de donar una bona traguejada a la bóta amb vi de La Naja, vaig acostar-me al foc on en Pàmies començava a fregir unes truites. Truites "pameres" amb una mica d'all i julivert. Vaig acabar-me el pa amb la salsa, vaig ultimar la bóta, gaudint, ja desempallegat dels guarniments de pesca, del meravellós espectacle de la natura i d'un sabor que mai més no s'ha repetit. ■

RELIGIÓ, MODERNITAT I CIÈNCIA

Mireia Viladevall i Guasch

Podríem definir la religió tal i com ho fan alguns antropòlegs. Malinowski, per exemple, planteja que tant màgia com religió apareixen i funcionen en moments de crisi de caràcter emotiu; la una i l'altra ofereixen solucions que no son empíriques, sinó de ritus i de fe en el domini del que és sobrenatural. Es per això que ambdues estan voltades de tabús i cerimònies que diferencien els seus actes del món profà. La religió intensifica totes les actituds mentals dotades de valor pel que fa a la tradició, l'harmonia, etc. També podríem definir la religió des d'un punt de vista funcional, tal i com ho fa Erich Schawimmer, quan afirma que la religió està sotmesa a determinats fins econòmics i socials, ja que asseguren la reproducció de la societat a partir de coneixements i normes preestablertes.

Per la seva banda, Durkheim opina que una religió és un sistema unificat de creences i pràctiques referents a les coses sagrades, és a dir, a les coses separades i pràctiques que uneixen en una sola comunitat moral, anomenada església, tots els qui s'adhereixen a ella.

Històricament, en èpoques premodernes, s'explicava el món humà, en tots els seus aspectes (des del món material i fins i tot les relacions socials més acabades) per mitjà de la religió.

Per tant, la realitat donada per un ésser suprem que, pel fet d'ésser-ho, estava per damunt de totes les coses. Així doncs, els seus designis no podien ser canviats ni, encara menys, qüestionats. El domini del que s'estimava sobrenatural era infinit, i per tant la realitat era accessible en una petita porció.

Durant l'Edat Mitjana, per exemple, l'explicació de l'estructura social i de la seva inflexibilitat estaven donades per la religió. Un ésser suprem havia volgut que un tal fos un senyor feudal i que un altre fos un serf. Puix que això havia estat designi del Déu, era un fet immutable, i l'única solució era sofrir en aquest món per a poder acariciar l'esperança que, en l'altre món i per desig del Déu, les coses canviarien. La màxima de "el món és una vall de llàgrimes" resumeix aquesta idea.

L'explicació i la conceptualitat de l'home premodern s'explicava i es conceptualitzava a partir de la religió.

Tal i com ho diu Durkheim, la religió és un sistema de classificació de les coses (en sagrades i profanes); per tant i dins de la lògica de Levi-Strauss, la religió és una manera més d'aprendre el món: és una forma més de coneixement.

En el moment en que l'home obté un major control de la naturalesa i apareixen noves relacions de producció, s'obren vies, fins ara impensables, que permeten donar una volta de 180° en la forma de conceptualització que fins aquest moment tenia la humanitat. Hom comença a adquirir altres formes de coneixement, com la ciència i la tècnica, que poc a poc es van adequant a la realitat que hom viu en aquells moments i així s'explica millor l'existència humana.

En aquest sentit i davant d'aquesta nova realitat social que neix amb el capitalisme, l'home comença a comprovar que les coses no estan donades i que no són inamovibles. Adquireix consciència de la dinàmica de la història i això porta al qüestionament de tota la realitat, arribant a la conclusió de la

relativitat d'aquella.

La nova manera d'explicar el món serà la ciència i a partir d'ella la raó hi jugarà un paper protagonista, doncs s'identificaran la racionalitat (basada en la lògica) i la ciència.

Tractant de trobar una explicació el més científica possible, tots els aspectes de la vida es racionalitzen mirant de dominar cada vegada més el que fins ara era considerat sobrenatural.

Déu deixa d'ésser el centre de l'univers, deixa de ser Déu quan es comprova que els seus designis poden ser modificats. En el seu lloc s'hi col.loca l'home racional que, amb la seva capacitat lògica, pot donar una altra explicació del seu ésser i també es pot explicar el món per tal de transformar-lo. La raó, doncs es torna la força misteriosa que pretén explicar-ho tot i, el que és més greu, que en ens determina.

La modernitat sorgeix doncs, com una concepció burgesa davant la nova realitat que la humanitat enfronta a partir de la deterioració del feudalisme i el sorgiment d'una nova realitat.

El signe de la societat moderna occidental des de la Revolució Científica del Renaixement i, sobretot, des de la il.lustració francesa, és lògica elevada a cosmovisió universal. Conseqüentment, les capacitats màgico-religioses han anat decaient i les concepcions que d'ella es deriven han anat quedant sotmeses a una contínua i furiosa campanya de descrèdit.

La modernitat —segons Feher— suposa un temps i un espai absoluts. L'intent d'homogeneïtat ha arribat a la seva màxima expressió en tots els nivells de la vida humana.

El paradís és quelcom accessible en aquest món, mitjançant el treball i el seguiment dels cànons a tots nivells, fins i tot el de la sexualitat, imposats per la modernitat.

Aquesta idea de racionalització total i de fer de banda el que no ho és té la seva contrapartida. A partir de la modernitat l'home del carrer compta amb un nombre major d'elements per a adoptar una posició crítica davant la vida, i això provoca un cabdal de preguntes, de les que un bon nombre no troben una resposta satisfactòria.

En aquesta obsessió per explicar-ho tot ha romàs oblidada la part no racional de l'home, la capacitat imaginativa i creadora, essència de l'heterogeneïtat la qual s'ha vist enormement limitada, doncs com ja ho hem comentat, l'objectiu és l'homogeneïtat. I això ha afectat bon nombre de persones concretes, com a grups socials, com a nacions.

Cal aclarir que la lògica de la modernitat, NO és una lògica científica, per més que vulgui semblar-ho; i ací està el perill de la lògica modernista, puix està basada en els interessos d'una classe que, com a discurs, ha adoptat un miratge de la ciència. En aquest sentit cal tenir present que la veritable ciència és la que ens fa més humans i ens obra les portes de la llibertat.

És ben clar, que a partir de la modernitat no podem pensar en la religió tal com es feia en èpoques premodernes. Però crec que es fa necessari recuperar-la, doncs els humans no sols som éssers racionals, tal com ho vol fer creure la modernitat, sinó que, a més, tenim una part no racional, sentimental i afectiva, que cal tenir-la en compte i desenvolupar-la, i entendre-la. Per a molta gent la millor manera de dur a terme el que precedeix és mitjançant la religió.

Pot ésser que una de les possibles reconceptualitzacions de la religió en el temps actual l'hagi donat Albert Einstein, que alguna vegada es va preguntar quelcom respecte a l'existència de la contradicció entre ciència i religió. Einstein va arribar a la conclusió de que la ciència sols pot dir allò que és, però no el que deuria ésser.

Mentre la ciència produeix coneixement i mitjans d'acció, no pot establir objectius i definir judicis de valors, doncs aquests ultrapassen les seves funcions.

Per altra banda la religió comprèn objectius i valoracions, i és la base emotiva del pensament i de les accions humanes (en la qual cosa estan també d'acord els antropòlegs). La religió adopta una actitud crítica de l'home envers la naturalesa en el seu conjunt, establint ideals per a la vida individual i la comunitària. El problema apareix per la càrrega dogmàtica que la religió imposa damunt temes que pertanyen a la ciència. Així doncs, és important que la veritable religió eviti aquests problemes i no toqui els temes que no són essencials per a la consecució dels objectius religiosos.

Si bé el camp de la religió i el de la ciència estan en sí mateixos diferenciats, existeixen relacions i dependències entre ambdós. Encara que la religió pugui ésser la que determini l'objectiu, és la ciència la que contribuirà a l'assoliment dels objectius fixats. Però la ciència sols la poden crear els que estan profundament imbuïts d'un desig profund d'arribar a la veritat i de comprendre les coses. I aquest sentiment ve, precisament, de l'esfera de la religió.

Aquesta situació es pot expressar amb una imatge: la ciència sense religió està coixa i la religió sense ciència és cega. ■

DR. RAFAEL VIDAL ANGLÈS

Cirurgià Dentista

Telèfons: 523-6018

Horari de 10 a 1 i de 4 a 8

Urgències 523-6018 Servei de contestador automàtic

INSURGENTES SUR 682-305 COL. DEL VALLE 02030 MEXICO, D.F.

MEDITRA

AGÈNCIA DE VIATGES

ESPECIALISTES EN VIATGES COMBINATS AVIÓ-CREUER-TREN-HOTELS

IMPORTANTS DESCOMPTES A GRUPS

PRESSUPOSTS SENSE COMPROMÍS

682 9621 9496 9246

FAX 682.9121

IATA

INSURGENTES SUR 569-302 (casi esquina Xola)

Colonia Nápoles 03810 MEXICO, D.F.

CERTIFICAT INTERNACIONAL DE CATALÀ

Cal destacar que la primera fornada de candidats a assolir el CIC, dels 8 alumnes que presentaren l'examen oficial: Rosa Castillo vídua de Cabruja, Elena Escalona de Romagosa, Sergio López, Anna Mallol de Folch, Maite Mallol, Rafael Montaño, Luis Tavera i Sandra Young tots l'aprovaren, i fins i tot hi hagueren excel.lents. La qual cosa evidencia l'encert de la política lingüística de la Generalitat en recolzar les iniciatives culturals dels centres catalans arreu del món.

En el seu viatge a Catalunya Ricard Escobedo, president de l'Orfeó, rebé del Departament de Cultura els resultats oficials per a lliurar-los als interessats.

A la fotografia Ricard Escobedo, junt amb la mestra Alícia Rueda, lliurant els certificats.

LINGÜÍSTICA

Atenent la nostra petició (ROC 21) Carles Duarte, Cap del Servei de la Direcció General de Política Lingüística, ens fa arribar un quadre resum en el qual d'una manera pràctica i senzilla explica el correcte ús dels verbs ser i estar.

<table>
<tr><th colspan="3">ÚS DE SER I ESTAR</th></tr>
<tr><th colspan="2">1. Introduint atributs</th><th>2. Introduint circumstàncies de lloc o manera</th></tr>
<tr><td>SUBJECTE INANIMAT</td><td colspan="2"><u>SER</u>: denota la simple constatació del fet o estat
1. La sopa és salada; la porta és oberta 2. La carta és a la bústia; l'olla és al foc
<u>ESTAR</u>: denota el manteniment en un estat, mitjançant l'expressió de la voluntat, la causa, el límit del temps, etc.
2. La botiga està oberta fins a les 7 del vespre/durant el mes de maig.
L'olla està al foc perquè s'escalfi la sopa</td></tr>
<tr><td>SUBJECTE ANIMAT</td><td><u>SER</u>: introdueix qualitats permanents.
Es simpàtic; és dinàmica; és bo
<u>ESTAR</u>: introdueix qualitats transitòries
Està malat; està bé de salut</td><td><u>SER</u>: denota la simple constatació del fet
Som al peu del Tibidabo
<u>ESTAR</u>: denota el manteniment en un lloc, mitjançant expressions circumstancials adients. També vol dir <u>viure</u>, <u>treballar</u>, etc. en un lloc.
Estarem aquí fins a les dues
Ara estem (=vivim, treballem) a Lleida, a l'institut...</td></tr>
</table>

ÒMNIUM CULTURAL

Montcada 20 pral. (palau Dalmases)
Tlf. (93) 319 80 50 - Fax 310 69 00
08003 Barcelona

Maria Pia Domènech padrina de la commemoració del Vè aniversari.

CLUB D'EMPRESARIS CATALANS DE MÈXIC

5 ANYS D'UNA REALITAT

Taula presidencial, d'esquerra a dreta: Maria del Carmen Blanco de Núñez; Martha de Soler; Montserrat de Palau; Mayte de Praderas i professora Rosa Mª Navarro, Vicepresidenta Nacional de CANACINTRA. Darrera: Baltazar Núñez, president del Club de Empresarios Gallegos en México; Andreu Palau; Ramon Praderas i Sebastià Soler.

BRINDIS ALS EXPOSITORS CATALANS PARTICIPANTS A L'EXPOTECNIA'91

Primera a l'esquerra: Ramon Praderas, Fernando Revilla, Genaro Pérez Solà i Francesc J. Safont.

Segona a l'esquerra: Eduard Gisbert i Ramon Praderas.

A sota: Ricard Escobedo, Joan Planas, Francesc Domènech i Manuel Gaya.

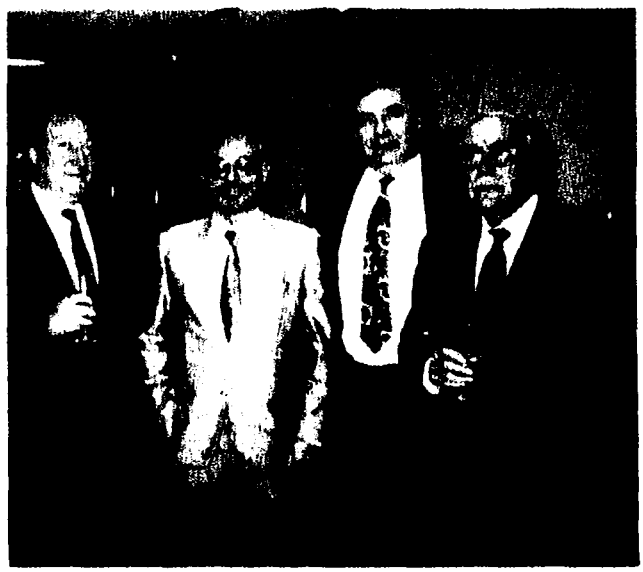

No som qui, nosaltres, —ni ens ho proposem— per fer l'elogi de SERRA D'OR (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). L'elogi se'l fa ella mateixa al passar dels 380 els números publicats fins ara, malgrat les ensopegades que segurament visqué als inicis de la seva vida i mentre Catalunya seguí sotmesa al règim espuri que pretengué acabar amb ella i amb tot el que respirava catalanitat.

Tingué ensopegades, sí, però gràcies als aires sanitosos que respiren les muntanyes sagrades del nostre Montserrat, pogué i sabé jugar amb avantatge i sortir-ne airosa. I les informacions en tots els ordres, sempre interessants, que ens ha brindat i segueix brindant-nos, han tingut la virtut de despertar, en els que ja passem de la vuitantena, records, fets i situacions que, malgrat els anys passats, no s'han oblidat del tot, vivint, encara que sigui de manera latent, en el més recòndit del nostre ésser.

I si les informacions, ja sia en forma de converses, articles, comentaris o noves simplement ens han desvetllat records de fets i situacions que ja són història —història per a molts desconeguda o desfigurada—, el que ens ha complagut sobremanera als que, ocupada Catalunya pels invasors ens veiérem empenyuts a refugiar-nos a Mèxic, ha estat el comprovar que, en les seves pàgines, han trobat acollida amics, companys i fets relacionats amb aquest Mèxic al que tant devem els catalans que en ell poguérem acollir-nos per iniciar una nova vida.

Ens ha agradat llegir, en les seves pàgines, el que digué un dia, entre altres coses per molts ignorades, el nostre amic i col.laborador Bartomeu Costa-Amic (a qui tant li deu Catalunya, l'Orfeó Català de Mèxic i el Mèxic mateix; guardonat, entre altres premis, amb la Creu de Sant Jordi, el Jaume I i el Catalunya Enfora) en una conversa amb Joan-Josep Isern: Digué simplement i com la cosa més natural d'aquest món que, a ell, a Mèxic, el coneixen com "el catalán más mexicano y el mexicano más catalán".

I més recentment, llegint Pere Calders, (amic i col.laborador també de la Revista Orfeó Català-Portantveu dels catalans de Mèxic) en conversa amb Marta Nadal, o llegint Tisner parlant de Pere Calders, acompanyant una foto d'aquest darrer amb Agustí Bartra i una segona foto, de fa anys, assegut, En Pere Calders, en un brollador del Zocalo de la ciutat de Mèxic amb la catedral al fons.

I en un número sí i un altre també, les Pomes que Cauen de Vicenç Riera Llorca —malaguanyadament desaparegut fa poc, 15 de maig de 1991— dedicades a personalitats catalanes residents a Mèxic o a fets diversos relacionats sempre amb Catalunya o amb Mèxic.

O el concís coment que fa En Josep M. Ripoll al parlar del filòsof, poeta i assagista Ramon Xirau, nascut a Barcelona i resident a Mèxic, que el presenta com un dels noms més rellevants de la cultura catalana a l'exili amb motiu d'haver- se publicat el seu recull poètic Natures Vives.

I què direm de les col.laboracions directes del mateix Pere Calders i de les d'Avel.lí Artís-Gener (Tisner) que tantes hores i esforços dedicà al millor reeiximent de les manifestacions artístiques i culturals del nostre Orfeó Català durant la seva estada entre nosaltres?

Aquest breu comentari ens l'ha suggerit la lectura dels darrers números de SERRA D'OR. Però en relació amb Catalunya hem d'afegir que, en cada número s'hi troben informacions curioses que ajuden a conèixer fefaentment aquells fets i situacions que, com hem dit abans, són ja història. Tant de bo que aquest manera de fer història arribés mensualment a cada llar catalana i als catalans d'arreu del món anhelosos de conèixer, si més no, pàgines inèdites de la nostra història veritable.

ROC - JOAN POTAU - DIRECTOR

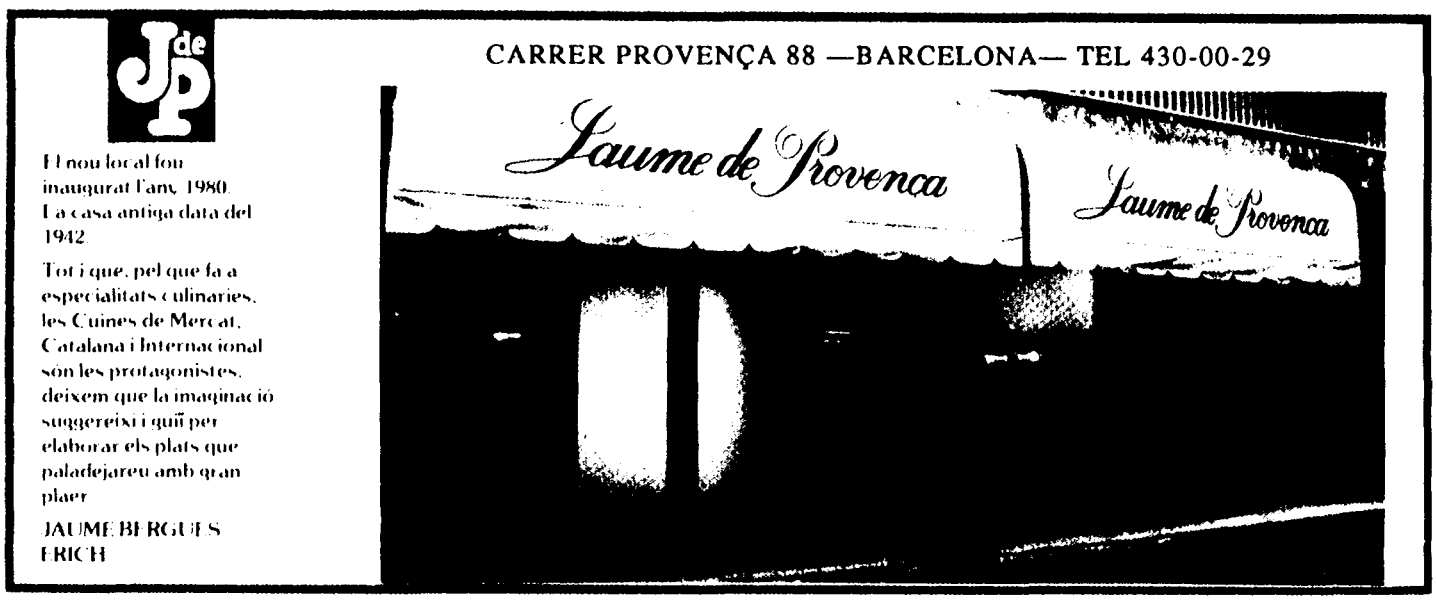

El nou local fou inaugurat l'any 1980. La casa antiga data del 1942

Tot i que, pel que fa a especialitats culinaries, les Cuines de Mercat, Catalana i Internacional són les protagonistes, deixem que la imaginació suggereixi i quiï per elaborar els plats que paladejareu amb gran plaer

JAUME BERGUES ERICH

RESTAURANT I SALONS PER BANQUETS

EXPERIÈNCIA I DISTINCIÓ EN GASTRONOMIA I SERVEI

OBERT TOTS ELS DIES PER ESMORZARS I DINARS

AMFITRIÓ

JOAN PONSÀ I CALL

DISPOSA DE SALONS PER TOTA MENA D'ACTES DES DE 10 A 600 PERSONES

BATEJOS * COMUNIONS * BAR/MITZUA * GRADUACIONS * NOCES * ANIVERSARIS

* SEMINARIS * CONFERÈNCIES * EXPOSICIONS

DIRECTORA DE BANQUETS

CARMEN FERNANDEZ

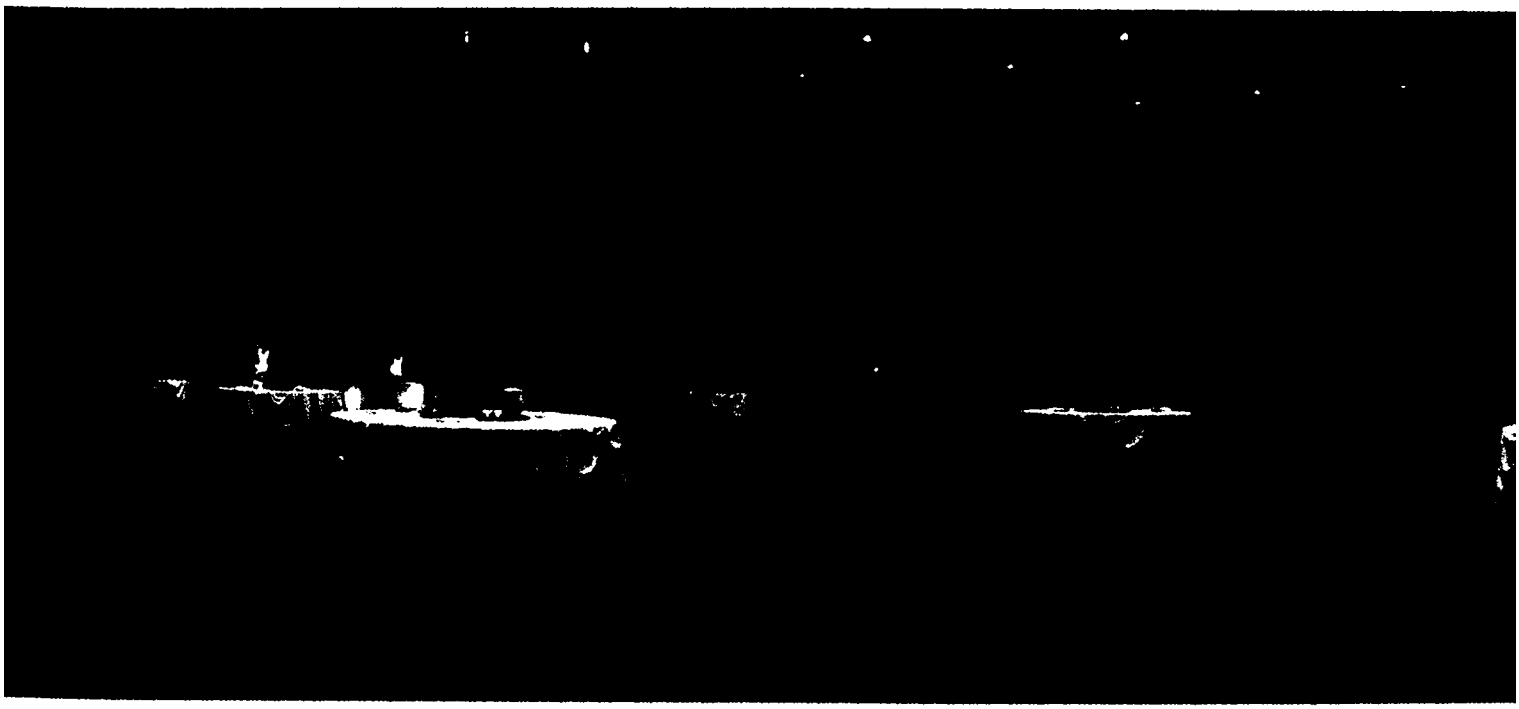

Vista del Saló Gaudí, recentment inaugurat.

AV. CONSTITUYENTES 800 LOMAS ALTAS C.P. 11950 MEXICO, D.F.
TELS: 259 26 68 259 29 65 259 29 16
AMPLI ESTACIONAMENT AMB VALET PARKING

CATALAN REVIEW

EL PERIÒDIC INTERNACIONAL DE CULTURA CATALANA

Per Ramon Palazón

Des de fa ja un cert temps la North American Catalan Society està portant a terme una tasca que, fora de Catalunya, no respon a cap de les múltiples activitats projectades a qualsevol lloc del món per a donar a conèixer el que ha estat i és la cultura catalana.

Fa poc, la nostra revista ROC, rebia un exemplar de la Catalan Review, una publicació, que segons el seu subtítol, és un periòdic internacional de cultura catalana que neix en els Estats Units de Nordamèrica, on està radicat Manuel Duran, professor de la Yale University, de New Haven, Connecticut — fill del que fou el Procurador del Tribunal de Cassació de la Generalitat de Catalunya i soci, força actiu, de la nostra entitat l'advocat Odó Duran d'Ocon— que compta amb la col.laboració dels professors de català en les diverses universitats que han inclòs la nostra llengua, la nostra cultura i la nostra història, en els Departaments que tracten els idiomes que avui tenen vida en el que constituïa el territori de les dues Hispànies del temps de la Roma imperial: La Citerior, limitada a llevant per la mar Mediterrània i pàtria de les comunitats ibèriques, i la Ulterior, on havien arrelat grups celtes.

El consell de redacció inclou professors d'Universitats dels Estats Units, del Canadà i de Catalunya i compta amb la col.laboració d'elements radicats a Itàlia, Alemanya, el Regne Unit, i en els Països Catalans.

El tiratge es fa a Barcelona sota la guia de Publicacions de l'Abadia de Montserrat i contribueixen a les despeses de la Revista la Generalitat de Catalunya i la Fundació Congrés de la Cultura Catalana.

El primer exemplar que hem rebut té un contingut francament interessant i d'una qualitat excel.lent. Els dos llenguatges en els que s'edita la Revista són l'anglès i el català. D'aquest darrer hi ha, en aquest primer exemplar rebut, únicament un estudi d'Elisa Martí-López, en el que l'autora, de la Universitat de Nova Iork, analitza una obra de Jacme March, poeta i oncle d'Ausiàs March, que fa l'apologia de l'ideal trobadoresc.

José F. Colmeiro i Patricia Hart tracten, cada u per la seva banda, el fet de l'aparició, en la literatura catalana més recent, de la novel.la detectivesca, força tardanera en aparèixer puix durant molt de temps fou tinguda de poc o nul valor literari. Colmeiro examina quatre obres de Manuel de Pedrolo com part de la manifestació d'aquest autor en pro de fer més ample el domini de la literatura mitjançant incloure-hi els temes polítics, culturals i lingüístics, que foren objecte de tanta repressió durant l'època del domini totalitari que imprimí, a la força, a observar en la cultura, principalment a la que naixia fora de la cèlda unitaria, límits que no podien ésser admesos pels nostres literats.

Patricia Hart tracta el camí seguit per aquest tipus de novel.la en la seva evolució a partir de les primeres passes de Rafael Tasis i Marca, i planteja determinat paral.lelisme entre el comportament criminal de la "Viuda Reposada" de Tirant lo Blanc i les reaccions que suscita, i les maquinacions dels delinqüents de Tasis.

Les aportacions de Peter Cocozzella i Mercè Vidal-Tibbits giren en torn de l'obra de Narcís Oller en relació amb la de Giovanni Verga —la de Cocozzella— i amb la de Zola el de Mercè Vidal-Tibbits.

David J. Viera examina en el seu estudi la relació de Francesc Eiximenis amb la casa reial d'Aragó fins el temps de Martí I l'Humà.

Tres són els estudis publicats en aquest exemplars de la Catalan Review que tracten la nostra llengua. El primer d'ells, obra de Curt Wittlin, exposa el paper d'Història Cultural que la Filologia catalana ha anat assumint en recents edicions d'antics textos catalans, ja que la història d'una nació ve reflectida en la forma en que tracta l'heretatge literari de la mateixa.

El segon treball, obra de Philip D. Rasico, de la Universitat Vanderbilt, tracta la fonologia del català antic de nord-oest, que veu utilitzada en cartes de bisbes del segle XIII de l'Alt Urgell. El Treball acaba amb una explicació d'on deriva la pronunciació de les vocals breus o febles, de les llargues o tòniques i la dels diftongs, amb una avaluació de les consonants, deguda al canvi hagut en la lectura de fonemes del llatí vulgar que reduïren les desinències verbals -stis a st's, simplificacions a n de les nn, i d'altres combinacions de consonants al mig de paraules.

El darrer dels treballs que fan referència a nous estudis del català és el de Paul E. O'Donnell, que examina l'estudi/investigació del bilingüisme a la Catalunya actual i les tendències del mateix que han resultat manifestes.

L'estudi és interessantíssim, puix ens permet captar com veuen el català els entrevistadors que indagaven les tendències vigents en l'ús del català i que

AVUI EL DIARI DELS CATALANS AVUI

eren fills de matrimonis "mixtes" (entre catalans i no catalans), que permeten fonamentar l'evolució de la nostra llengua emprada quotidianament en una Catalunya en la que hom sent parlar tant o més el castellà que el català.

La forma en que tracten el català, al menys aquesta gent, jove en la seva majoria, crec, sincerament, que ens permeten veure'l anar assimilant-los com sempre ha succeït en la relació bilingüística, per bé que un bon xic més lentament que no pas després d'immigracions força nombroses, com les que es produïren en determinades ocasions, tal com, per exemple, en els anys vint, quan la construcció dels dos primers metropolitans dels que compta la nostra capital.

Hi han dos temes que apareixen tractats en un sol estudi cada un.

El primer és una ponència presentada per Joan Casanovas i Codina al Reading and Research Seminar, promogut per William Taylor y Fred Weinstein, del Departament d'Història de l'Univestitat Estatal de Nova Iork a Stony Brook, el març de 1988. Tracta del Socialisme Anarquista, del que hi hagueren nombrosos fidels a Catalunya a l'acabar-se el segle XIX i començaments del XX. En ell es presenta l'activitat política desenvolupada per un català, Pere Esteve, que fou l'anarquista que més es distingí als Estats Units, malgrat que la seva actuació de *leader* no és prou coneguda pels catalans.

I, per tancar aquesta enunciació, hi ha un treball d'Alain Verjat, català del Nord, que tracta la nutrició més sonada de tot l'any pels catalans: l'àpat de Nadal! amb les diverses variants que rep en les diferents contrades de la nostra terra, que ens les fa veure sota un to alegre.

Conté la Catalan Review poesies catalanes acompanyades de llur traducció a l'anglès. Les obres són "Paranys", "Cant" i "Solstici", de Pere Gimferrer; "I si em regires?" de Renada-Laura Portet; i "I Sí", "I què dieu?", totes elles únicament en fragments, de Felícia Fuster. L'autor i les dues autores escriuen en el més inesperat estil, el que ha oblidat totes les normes i regles que els que ja som vells fan que ens en sentim més enllà del que crèiem, però així és l'art nou...

La revista queda closa amb la informació cultural, literatura, música i arts visuals, i amb la crítica de llibres editats a Catalunya.

Diguem, de passada, que la direcció de la Catalan Review especifica que admetrà col.laboracions que responguin al nivell de les coses que hi veiem publicades, la qual cosa reclama certes condicions de les que, la primera, és que el treball que se li presenti vagi escrit en català o en anglès, més algunes altres mesures que oferim fer-les conèixer a qui desitgi entrar en contacte amb el Director, en Manuel Duran. Estem disposats a donar qualsevol informació que se'ns demani relacionada amb la indicació que, en aquest sentit, es fa de la Revista. ■

De publicacions de l'Abadia de Montserrat, a més del número 2, Decembre 1989, VOLUME 111, de "Catalan Review" del qual ens parla l'advocat i col.laborador de ROC, l'amic Ramon Palazón, hem rebut el número 1-2, July-Decembre 1990, VOLUME IV, dedicat totalment i en homenatge a Ramon Llull. En ell s'estudia a Llull: Ramon Llull, Raiumundus Lullus, Raimundo Lulio, Raimund Lull, tal com ens el presenta en Manuel Duran, de la Universitat de Yale, un dels directors de "Catalan Review" i l'editor d'aquest número especial.

En llengua anglesa, en català i en francès hi ha treballs, entre altres, d'Anthony Bonner, Maioricensis Schola Lullistica; de Michela Pereira, Università di Firenze; de Robert Pring-Mill, St. Catherine's College, Oxford; de William Kluback, The City Universitat of New York; Armand Llinares, Université de Grenoble; Lola Badia, Universitat de Barcelona; Dominique Urvoy, Université de Toulouse...

Ens plau fer públic el nostre agraïment a Publicacions de l'Abadia de Montserrat per la seva gentilesa al fer-nos tramesa d'aquests dos volums de contingut tant valuós per a una major difusió de la cultura catalana.

ROC - Director.

HOTEL EL CASTELL
* * * *

Director JAUME TAPIES

APARTAT DE CORREUS 53 • TEL. (973) 35 07 04 - 35 01 41 • TELEX CSEU 93610 • 25700 LA SEU D'URGELL (Lleida)

Primer centenari de les Bases de Manresa

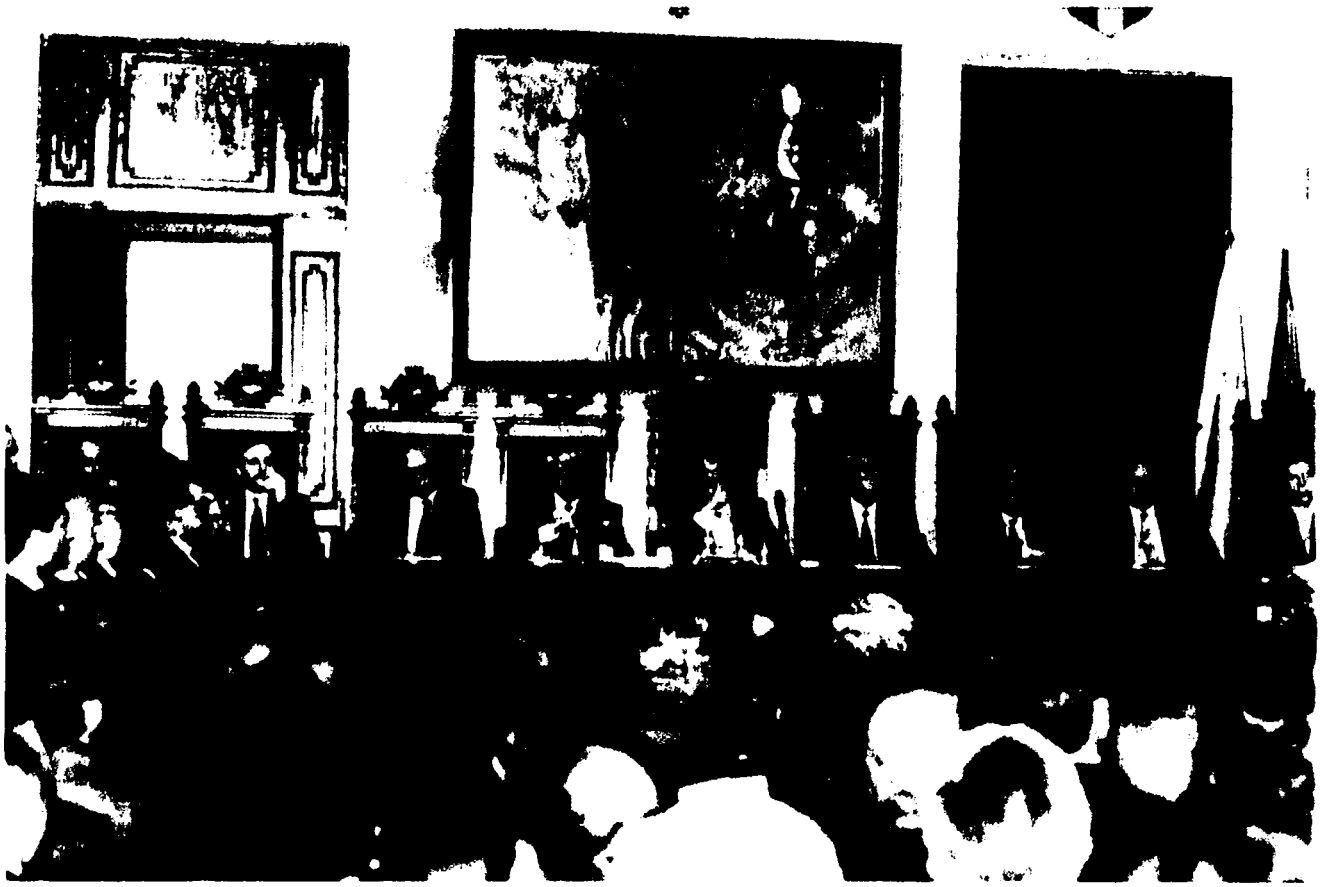

Les Bases representen el naixement del catalanisme polític

El president Pujol assenyala, en un parlament pronunciat a la capital del Bages, que avui «som més que mai».

"...els drets dels pobles a ser amb plenitud és avui més evident que mai...".

BASES DE 1892 MANRESA
CENTENARI
1992

Les Bases de Manresa de 1892, i els orígens del catalanisme

Les Bases de Manresa de 1892, i els orígens del catalanisme

A Manresa, ara fa cent anys, els homes de la Unió Catalanista que s'hi varen reunir en assemblea per aprovar les *Bases per a la Constitució Regional Catalana*, tenien el ferm propòsit de contribuir decisivament a la cohesió interna del seu país. Hi ha un evident consens entre els historiadors en qualificar aquell esdeveniment de 1892 com la primera concreció constitucional del moviment catalanista a favor de l'autonomia, que responia substancialment a la voluntat de restablir la nació històrica, de definir-ne l'organització interna, i de delimitar les relacions entre Catalunya i Espanya. La Unió Catalanista proposava a tots els catalans de l'època un disseny d'autogovern en base a un catalanisme ideal i d'imatge romàntica, «però que més aviat hauríem de definir -diuen J. Termes i A. Colomines- com un catalanisme integral o idealista pel que pressuposava de supeditar interessos materials, partidisme i electoralisme, a la superior realitat de la pàtria ideal». El model de les Bases de Manresa no era progressista, sinó més aviat tradicional i medievalitzant, però rebutjava tant la imposició dels carlins com la intransigència dels integristes. I, sobretot, pretenia desmarcar-se de la conjuntura històrica espanyola, en què la democràcia era un desprestigi i el sufragi universal una burla.

Les Bases de Manresa no haurien estat possibles si el poble de Catalunya no hagués conservat al llarg d'una història de segles una adhesió deliberada a la seva pròpia nacionalitat, i si els catalans de les acaballes del XIX no haguessin vibrat amb un sentiment autèntic de catalanitat.

Els nostres conciutadans de fa cent anys expressaven un sentiment, però a sota hi havia tot un fet diferencial de país que li feia de sòlid suport. Existien unes realitats econòmiques, socials, culturals, urbanes que possibilitaven un projecte viable d'autogovern. El Principat -ha escrit Jordi Nadal- dotat d'un sòl poc fèrtil i d'un subsòl francament pobre, va saber treure profit de la tradició manufacturera i comercial del segle XVIII per implantar en el XIX un sistema fabril ajustat a les seves possibilitats. Això és, una mà d'obra pagesa coneixedora de la indústria a domicili i, alhora, una burgesia urbana disposada a la iniciativa i al risc. «La primera posa poques objeccions a saltar de l'obrador domèstic a la fàbrica, que moltes vegades s'aixeca en el propi medi rural; la segona no vacil·la a comprometre el peculi familiar en un tipus d'empresa que li exigeix exercir el paper de capitalista, de gerent i de tècnic a la vegada.»

El perfil, doncs, que en l'última dècada del segle passat presentava la societat catalana no s'assemblava gens al del conjunt de la societat espanyola, abocada a una trista decadència, paralitzada pel domini d'una oligarquia agrària, sotmesa al joc d'un parlamentarisme estèril, industrialment endarrerida, i desencisada davant la pèrdua de les últimes restes de les seves possessions colonials. Els catalans es consideraven diferents, volien ser diferents, i no es consideraven responsables de la decadència espanyola i de la desmoralització dels espanyols.

Tot i que *Les Bases de Manresa* no eren separatistes -pretenien restaurar la nació catalana, però també regenerar Espanya- el cert és que esdevingueren un revulsiu que fou refusat pels portaveus oficials de la societat espanyola. La majoria dels polítics, tant els conservadors com els liberals, interpretaren aquell document com una expressió de separatisme flagrant. Antonio Maura encara deia més: «Cuando se ha llamado al programa de Manresa programa separatista, se ha dicho mucho menos de la verdad, porque es mucho más, es un programa de disolución nacional y denegación de la Patria.»

Tot aquest conjunt d'elements que reviscolaren la consciència nacional dels catalans, i que abocaren a l'estructuració del catalanisme polític, és la matèria bàsica d'anàlisi i reflexió del llibre dels historiadors Josep Termes i Agustí Colomines, que acaba d'editar el Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, amb el títol de *Les Bases de Manresa de 1892 i els orígens del catalanisme*.

Han passat cent anys des de la celebració de *Les Bases de Manresa*. Catalunya és avui una nació consolidada, però s'afanya encara per trobar el seu encaix en una Europa organitzada primordialment en funció dels estats.

• Reproduït de Notícies de la Generalitat Núm 80/abril 1992.

Lliurament del IV Premi J. M. Batista i Roca

El IV Premi J. M. Batista i Roca va ser lliurat als guardonats el dia 1 d'octubre, a l'Hotel Princesa Sofia de Barcelona. Va presidir l'acte el senyor Arcadi Calzada, en representació del senyor Joaquim Xicoy, president del Parlament de Catalunya. Els altres integrants de la presidència eren: senyor Pere Pi-Sunyer, president de la Comissió Amèrica i Catalunya 1992; el senyor Enric Garriga Trullols, president de l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana; el senyor Josep Maria Ainaud de Lasarte, historiador; el senyor Josep Maria Huguet, director del Consorci per a la Promoció Exterior de la Cultura Catalana; el senyor Josep Nubiola, cap del Servei d'Afers Institucionals del Departament de Presidència de la Generalitat, i el senyor Xavier Tudela, secretari general de l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana.

Els guardonats presents a l'acte van ser els senyors Joan Crusells, Pere Jané, Jordi Pinell, Josep Ribera, Robert Segura i Eudald Vidal, i les senyores Gloria Formenti i Mercè Roca. Els senyors Josep Figueres i Moisès Serra van excusar la seva presència. En nom de tots els guardonats, el senyor Eudald Vidal va pronunciar un discurs d'agraïment. El Jurat que va atorgar els premis va estar integrat pels senyors Josep Maria Ainaud de Lasarte, Enric Garriga Trullols, Josep Maria Huguet, Agustí Murta, Josep Nubiola i Xavier Tudela, i la senyora Maria Oleart.

Entre el públic assistent hi havia diversos guardonats d'anys anteriors, i les cantants Núria Feliu, Rosa Zaragoza i Marina Rossell, que va oferir un petit recital com a clausura de l'acte.

Taula presidencial de l'acte de lliurament del IV Premi J. M. Batista i Roca.

• Reproduït de Notícies de la Generalitat Núm 86/novembre 1992.

Als que viuen en terres catalanes

Permeteu aquests pensaments, són per a tots els que hi viuen, sense excepció, pel sol fet d'ésser humans.

Vosaltres, sí, vosaltres que hi viviu, que en sou catalans d'origen i també els que sou emigrants d'altres terres, principalment peninsulars, convé que sapigueu que els catalans que vivim fora de casa fem per maneres de no oblidar el que un dia deixàrem, no importen els motius.

Podeu ben creure que ha estat un esforç titànic adaptar-se, tractar de fer el més possible per a aportar els nostres coneixements i l'esperit de lluita als països on vivim, doncs sempre hem tingut present no oblidar-nos de la consigna d'ésser útils i posar ben alta la nostra terra nadiua, amb els seus defectes i les seves virtuts.

Avui, tots els catalans que hi ha escampats per tot Amèrica, molts d'ells amb centres i orfeons, i els que estan per Europa, no deixen que se'ns oblidin els nostres costums, la nostra parla, mitjançant esbarts dansaires, massa coral, art dramàtic, cursos de llengua catalana, biblioteca, instituts catalans de cultura, grups d'excursionistes, d'esports, etc.

Som representacions vivents del nostre poble i fem conèixer als habitants d'on vivim, les fisonomies característiques que hi poden trobar si us visiten, si llegeixen els llibres que es refereixen a les terres catalanes, on trobin informació de tota classe de les contrades i les costes catalanes, així com les arts i les ciències desenvolupades amb fruïció per molts catalans de tot nivell social, cultural i polític, com també per aquells compatricis que s'han distingit en la seva tasca i han estat reconeguts els seus treballs en pro de la humanitat.

Si nosaltres des d'aquí, en aquestes extenses terres americanes, amb el nostre petit esforç d'obrir finestrals des d'on es pugui conèixer la presència de les terres catalanes en el complex terreny d'aquest nostre planeta Terra, ens sentim optimistes, respecte al futur dels països catalans, vosaltres que teniu a l'abast de la mà consolidar la parla catalana, d'estendre-la i fer-la ben pròpia, ¿seria molt demanar-vos que heu de fer els impossibles per a aconseguir que sigui intens i permanent l'ús de la nostra llengua,i no solament parlant-la, sinó llegint periòdics, revistes i llibres en català que us enriqueixin...?

Els que no són d'origen català, però que hi són residents, i els que són de pares forans, però que són catalans per haver nascut dins de la terra, cal insistir que són catalans de naixement, no d'origen, han de profunditzar i unir-se a les activitats existents, doncs així veuran el tremp d'unes terres que forgen humans d'horitzons oberts, perquè estan fets per a viure en llibertat, treballant i obrint camins que menin a la prosperitat individual i col.lectiva. Recordeu-lis que pensin en els milers i milers de catalans que viuen, per exemple, a Madrid, parlant en castellà, i els fills que hi van naixent, es van sentint d'aquelles terres. Això no vol dir que els que no són d'origen català, però viuen a Catalunya, hagin d'oblidar els seus orígens, ni tampoc que els catalans que viuen en altres regions de la península ibèrica o en terres americanes o europees, hagin de desentendre's dels seus lligams materials i espirituals.

Nosaltres, en cada país americà a on vivim, àdhuc els Estats Units d'Amèrica, propugnem que es conegui àmpliament què fou en el passat la gran nació catalana, què vol ser i què serà, a base de fomentar concòrdia, respecte i col.laboració benfactora.

Són objectius que concorden amb tota classe d'entitats nacionals i mundials. Sentim que el món va camí de considerar que tothom ha de viure a plenitud, encara que actualment porti endarreriments que no van d'acord amb els espectaculars avenços existents.

Perdoneu-nos el que hem estat dient en aquesta missiva, referent a la tasca d'incrementar i augmentar la consolidació i penetració de l'ús del català. Però ¡feu-ho!, ajudeu-vos i ajudeu els altres. No ho deixeu per a demà, que no sigui una trista claudicació el que l'idioma català pugui minvar un dia, com alguns sembla que presenten amb l'ai al cor. Nosaltres, des de tan lluny, no ho pensem pas. Però si ho han dit, és perquè desitgen cridar l'atenció, que ningú no s'adormi en qüestió tan vital. Així ningú no deixarà que això s'esdevingui. Es lluitarà amb la parla vibrant.

Així, doncs, estimats catalans: els d'origen, els que hi viviu, els que ho sou per naixença, descendents d'emigrants, penseu que, entre tots, heu de forjar un poble cada dia més gran, més lliure, no en extensió territorial, per tal que la vida us acaroni, doncs és el vostre horitzó, és l'esperit de la vostra prosperitat, en tots sentits.

Fins sempre. ■

PASTELERÍA SUIZA

ESPECIALITATS SUÏSSES
I CATALANES

Des de l'any 1942
Parque España número 7
(entre Oaxaca i Sonora)

Tels. 211-09-04 — 211-09-51.

Les Confiteries-Pastisseries d'en
VIVES
d'Andorra

Andorra
Avda. Meritxell, 84
Tel. 21 094

Les Escaldes
Avda. Carlemany, 80
Tel. 21 211

Les Escaldes
Plaça dels Co-Princeps, 1
Tel. 21 692

Exposició de Nadal
C/. Dolsa i Pujal, 8
Tel. 20 588

NINGÚ NO ESTÀ MASSA LLUNY

PER A ENVIAR-LI LLAMINADURES

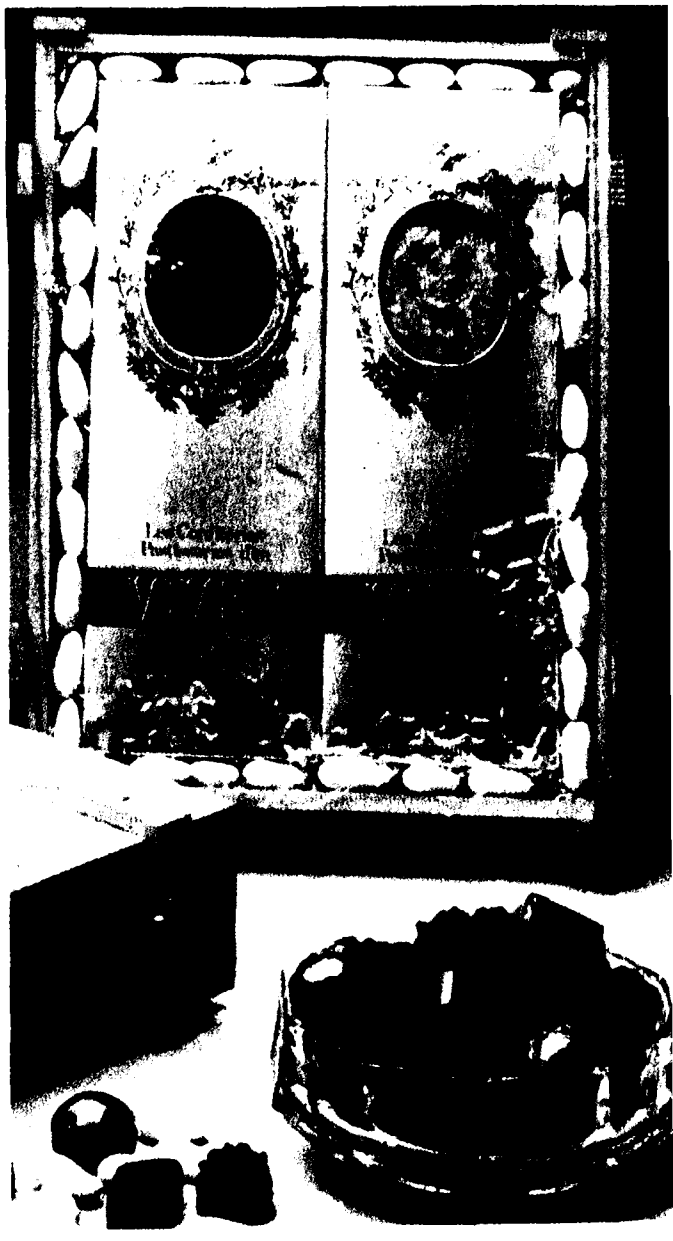

OLIVER COCINAS

Benvinguts al món d'Oliver Cocinas

30 anys d'excel.lència i dedicació ens avalen
30 anys de serietat absoluta en qualitat i servei
30 anys de perfecció, disseny i bon gust
30 anys són molts i tot just estem començant
Cuines fines fabricades a Mèxic, amb materials
importats i tradició europea

GRUPO OLIVER
COCINAS DE BUENA PLANTA
BARCELONA MEXICO

Oliver Cocinas: *Av. Insurgentes Sur 1760 Tels: 534 7685 534 9856*
Oliver Cocinas Residenciales: *Av. Prado Sur 160, Lomas. Tels: 540 5880 540 3267 Fax 540 5366*
Euronorma S.A. de C.V.: *Av. Constituyentes 581 esq. Florencio Miranda. Tels: 271 2665 Fax 271 1435*

L'Orfeó Català de Mèxic

(1906-1986) i III

En el número 20 de ROC parlàvem de les inexactituds enregistrades en "L'Orfeó Català de Mèxic" i en el número 21 fèiem unes consideracions sobre els Apèndixs que tanquen el Llibre. Avui, i per acabar, volem només parlar de la compaginació del llibre en general per tal que, si es creu convenient, es tingui en compte per a una segona o nova edició.

Obra el llibre la reproducció d'una fotografia de l'Orfeó Català de l'any 1910 on tots els integrants, presidits pel seu penó, lluelxen la significativa barretina, però cap més fotografia es troba entre les 225 pàgines que li donen forma.

Creiem que, tractant-se d'un llibre que pretén fer Història, fóra molt interessant incloure-hi algunes de les moltes fotografies dels tants i tants actes celebrats commemorant o recordant dates, festes, efemèrides, esdeveniments i fets que, pel seu significat i pel moment de ser celebrats, mereixen ésser recordats de manera gràfica sempre que sigui possible fer-ho així.

No n'hi ha prou en dir "es recordà la data fatídica de l'11 de setembre", "es commemorà la proclamació de la República Catalana", "es reté homenatge als Presidents de Catalunya En Francesc Macià i Lluçà i En Lluís Companys i Jover, recordant a la vegada, d'aquest darrer, el seu afusellament". "La Massa Coral i l'Esbart Dansaire actuaren amb èxit a Puebla, a Guadalajara, a Pachuca", per no citar més noms o, "l'Orfeó participà, de manera rellevant, en els actes tal i tal organitzats per les autoritats mexicanes" etc...

Quan hi ha material que pot il.lustrar, de manera gràfica, aquests actes ressenyats i altres que no ressenyem per no fer-nos pesats però que estan en la memòria de la majoria dels socis de l'Orfeó, creiem que val la pena aprofitar-lo.

I què direm de les visites que feren a l'Orfeó distingides personalitats catalanes i no catalanes honorant-nos amb la seva presència o ocupant la seva tribuna tractant els més variats temes?

De les actuacions de la Massa Coral i del seu Esbart, que són les que més prestigi han donat a l'Orfeó, creiem que quedaria molt bé reproduir algunes portades dels programes anunciant la seva presentació i, —perquè no?— dels integrants dels grups, fent ressaltar a la vegada, la valuosa tasca dels seus directors i col.laboradors.

Tal vegada, fóra indicat també, estendre's una mica més sobre les activitats de les altres Seccions de la Casa que tant contribuïren al bon nom i millor imatge de l'Orfeó Català de Mèxic, reproduint les fotos que més escaiguin amb el text emprat en la seva explicació.

Totes aquestes fotografies —que considerem un complement indispensable en una segona o nova edició— podrien ésser distribuïdes entre les pàgines del llibre, separades per activitats o agrupades degudament en la seva part central o, si es cregués més convenient, com cloenda al final del llibre.

Fóra, segurament, un incentiu més en la seva lectura i un testimoni irrefutable pels qui, en un demà més o menys pròxim, volguessin conèixer o estiguessin picats per saber quina fou la vida, en catalanitat, dels catalans fundadors de l'Orfeó i dels qui arribaren a Mèxic com exiliats.

I per acabar. Creiem que valdria també la pena estendre's, una mica més, si és possible, al parlar de l'existència del Cercle Català que prengué vida l'any 1905, malgrat que fou una vida curta, i també, fer constar que, abans del Cercle Català, ja allà per l'any 1887, els pocs catalans que vivien a Mèxic, s'agruparen patriòticament creant el que ells batejaren amb el nom de "Colla de Montserrat".

Joan Potau i Farré

Mengeu
com
a
casa

MESON
DEL
CID

LA LLAR GASTRONÒMICA CATALANA

521•1940 521•1661 521•7629

Humboldt 61 México, D.F.

elle
BOUTIQUE

Centre Comercial "FORUM"
Avda. Carlemany, 36
LES ESCALDES
(PRINCIPAT D'ANDORRA)
Telèfon 21 7 06

En la seva escapada a Andorra...

RP
RESTAURANT
LA PAELLA
CUINA CASOLANA

Avda. Les Escoles, 3. **Tel. 20927**
ESCALDES (Principat d'Andorra

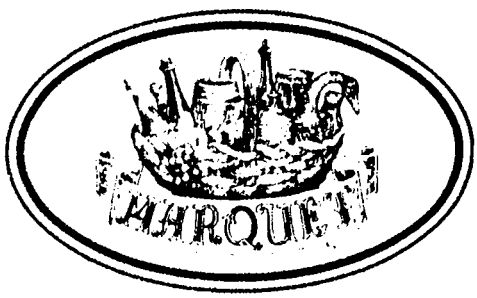

Avgda. Carlemany, Botigues Molines s/n. Tel. 20 7 22
ESCALDES - Principat d'ANDORRA

Hotel - Restaurant
Chalet del Golf

AL COR DEL PIRINEU

PUIGCERDA (Girona)

☎ 880 962 y 880 950

SOLCA
Llenceria

Centre Comercial Manso
Avda. Carlemany, 60-62
☎ 23 8 54 - ESCALDES

SOLER
Boutique

Avda. Carlemany, 34
☎ 20 0 42
ESCALDES - (Principat d'Andorra)

PASTISSER CONFITER

VIVES

ANDORRA LA VELLA • LES ESCALDES

Avinguda Meritxell, 84
Telèfon, 21 0 94
ANDORRA LA VELLA

Avinguda Carlemany, 80
Telèfon, 21 2 11
LES ESCALDES

Plaça dels Co-princeps, 1
Telèfon, 21 6 92
LES ESCALDES

ADMINISTRACIO I OBRADORS:
C. Dolsa Pujal, 8 Telèfon 20 5 88 **ANDORRA LA VELLA**

¿Sóc un adult mentalment sa?

Com podem valorar el grau de maduresa mental i emocional d'una persona adulta?

Pregunta difícil de contestar. Algú podria dir:"Pels seus diners", "Perquè és casat i té fills", "Perquè no s'emborratxa", etc., etc. i podríem tenir un sens fi d'opinions, però això no ens resoldria la pregunta inicial, ja que són aspectes parcials. Pels estudiosos de la conducta humana, el grau de maduresa mental i emocional de l'adult, no depèn dels bens materials o de normes socials, ja que aquestes darreres varien de societat en societat i de temps en temps, han d'ésser els valors comuns a totes les societats i que siguin intrínsicament humans.

Veiem les següents dades: Es evident que ningú no és un adult completament madur, però molts es van apropant a aquest ideal en quant tenen una percepció d'ells mateixos, accepten els seus errors i les seves limitacions, però també els seus encerts i el seu valor. En acceptar les seves limitacions, poden controlar millor les seves frustracions i no estar neguitosos o enfadant-se "perquè no tot és com jo vull". Són flexibles i tolerants amb ells mateixos i amb tots els altres, ja que accepten que ningú no és perfecte, molt menys ells mateixos, a més no distorsionen la seva imatge per interessos o conveniències socials.

L'adult sa té propòsits en la vida i metes que es van renovant i que no depenen de l'opinió dels altres, o de les modes. A més senten que són autònoms, es consideren ells mateixos com capaços de realitzar moltes activitats i empreses sense dependre dels altres, prenen les seves pròpies decisions.

L'adult madur, tracta de percebre la realitat com és, i fer front als problemes, no defugir-los ni guardar-los o buscant justificacions per evitar-los. Busca donar afecte adequat i els rep com són, sense pensar quant li haurien de donar o què tant hauria d'atorgar, és a dir, dóna l'afecte sense condicions. Un altre aspecte molt important és que busca entendre les necessitats dels altres i no pensa només en les seves.

Les seves relacions sexuals són satisfactòries, tant per ell com per la seva parella. Gaudeix i fa gaudir als altres les diferents maneres del plaer humà, ho sap sentir i compartir, es manté actiu, creatiu i productiu en totes aquelles activitats que li interessen, no viu només de l'opinió dels altres. S'enriqueix amb la seva pròpia vida i no busca fer-ho sols amb la dels altres.

Tots aquests paràmetres junts, ens serveixen per a poder valorar el grau de maduresa mental i emocional d'un adult, i fins on s'acosta a aquest ideal.

Per cert, i tu ¿com et valores?

Josep Ramon Comas Vinyas PSIQUIATRE

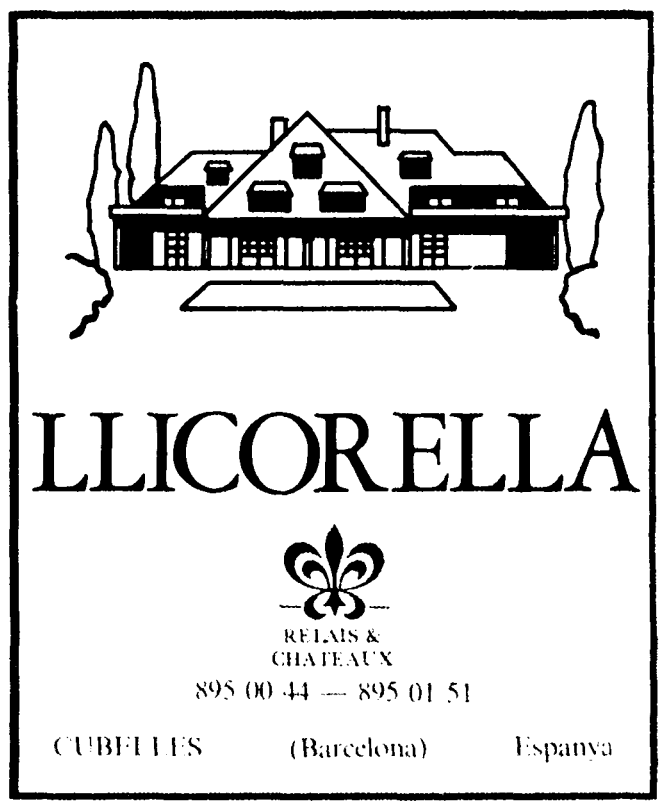

LA CUINA DELS BOLETS*

10 Anys de més de 3,000 anys

Santi Santamaria
Àngels Serra

Amenemhet, faraó egipci de la XIIa. dinastia i que nosaltres situaríem 1,450 anys abans de Crist, conserva en la seva tomba els traçats de bolets més antics que es coneixen. Tres mil.lenis després científics de tot arreu continuen investigant aquest món vegetal en diversos camps de la ciència i encara es descobreixen noves espècies, que s'escapen dels nostres coneixements però, on es demostra la seva importància. La nostra petita aportació a aquesta cultura micològica, consisteix a mantenir viva una tradició gastronòmica que, any rera any, avança il.lusionadament enriquint la Cuina Catalana de terra endins.

Els bolets tenen el poder captivador d'aportar sabors, aromes, textures i una cuina que s'escampa com els mateixos protagonistes. Avui la Cuina dels Bolets es fa patrimoni popular, no és un fet aïllat, fruit dels resultats de la recerca d'uns cuiners, és el propi paisatge culinari que tot Catalunya, en plena Tardor, viu amb intensitat. Una realitat de la qual ens sentim corresponsables, i volem continuar contribuint-hi, incidint en el nostre ofici, ajudant a les Mostres Monogràfiques, si aquestes tenen com a prioritat estimular una consciència cívica de respecte a la Natura.

Viurem un futur on les activitats de divulgació entreteniment, informació sobre la micologia, tenen el camí assegurat a través de les associacions cíviques i culturals.

Ara és el moment de generar un impuls més selectiu on els esforços esmerçats repercuteixin, més a llarg termini, qualitativament en la Cuina Catalana. El millor de nosaltres ho podeu trobar en aquest Menú, que forma el desè des dels seus orígens, organitzant unes Jornades Gastronòmiques que han reeixit per la seva capacitat comunicadora, l'èxit de la qual, no només és fruit de la nostra tenacitat, sinó de les persones que a cau d'orella heu multiplicat les excel.lències d'una cuina que pretén retrobar, a través de la saviesa popular, la raó de ser del present i la força de l'esdevenidor. ■

Agraïm Manuel R. Gaya, Cap de Relacions Públiques de ROC, haver-nos fet a mans aquest article.

Menú de la Cuina dels Bolets

Aperitius

Col, ceps i foie
Amanida de porcell confitat amb peus de rata i magranes
Crema de castanyes i trompetes de la mort
Lassanya d'orellanes i rovellons a la infusió de tòfones
Estofat a la cassola de crustacis i bolets segons el cistell
Perdiu en dos temps amb un fricassé de fredolics i bròquil

Formatges del Montseny

Codony al caliu amb mató, pinyons, confitura d'alzinois i el gelat de mel
Avellanes a la moda
Petits fours i xocolatines

SANTI SANTAMARIA
EL RACÓ DE CAN FABES
Carrer Sant Joan, 6 - Tel. (93) 867 28 51
Fax: 867 38 61
Sant Celoni
Barcelona
ÀNGELS SERRA

Iniciativa Personal.
Per la creació.
O la preferència per la
nostra classe executiva:
Classe Preferent.
Per servei. Per atenció.
Per relació cost-benefici.

Amb qualitat Europea i
calidesa llatina

IBERIA
LINEAS AEREAS DE ESPAÑA

alazraki & asociados

Nou!

Mundet

Baix en calories

Sense sucre Sense sacarina